

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

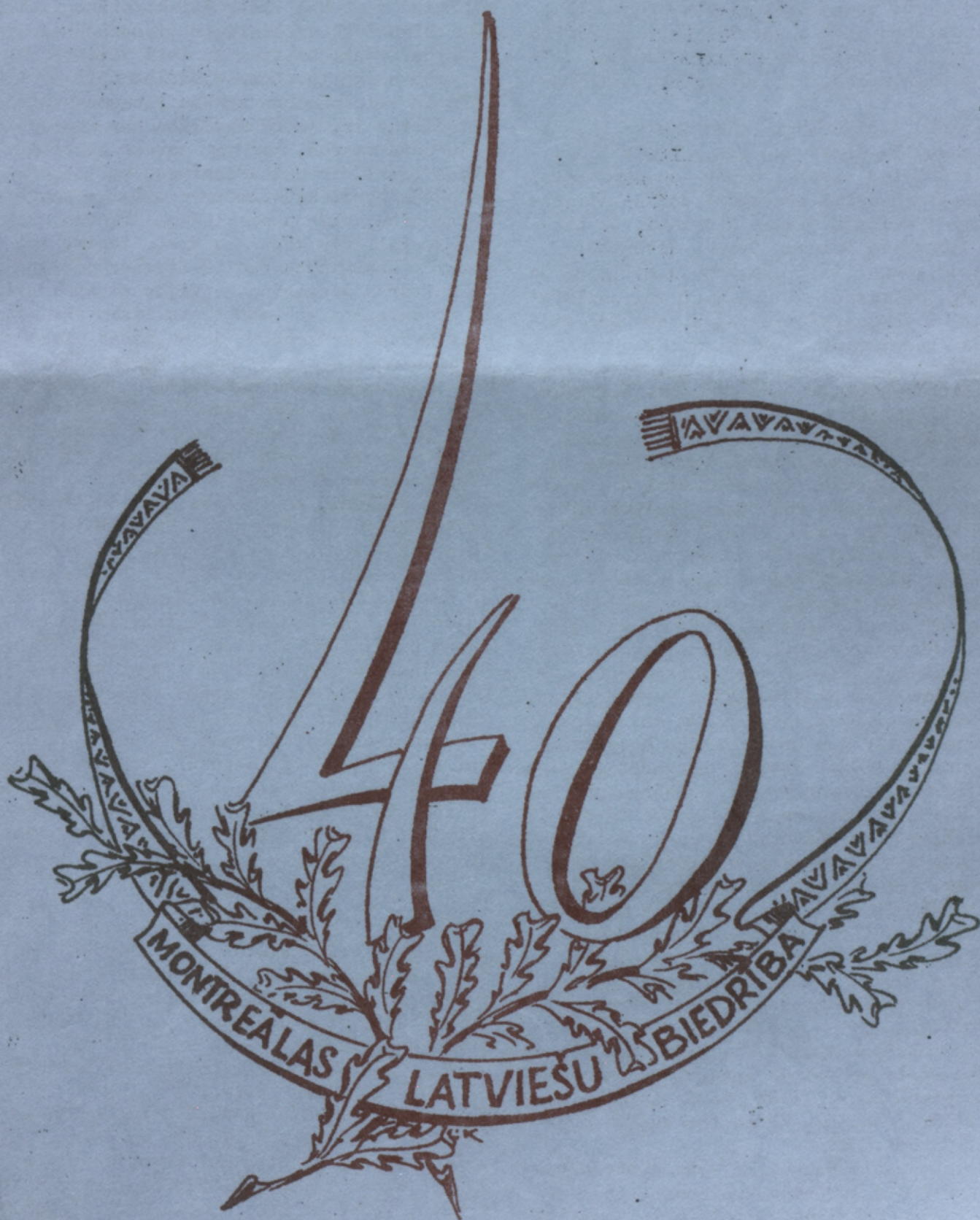
ISSN 0227 - 2423

1988. GADA JANVĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

39. GADA GĀJUMS

Nr. 1. (466.)

KRUSTCEĻĒS.

Jaunajā gadā ieejot.

Gadu maiņai atnākot, mēs atrodamies it kā ceļu krustcelēs. Gribot negribot domas pievēršas nākotnes iespējām, un tikpat nenovēršami tās tiecas izvērtēt aizvadītā gadā paveikto - veiksmes un neveiksmes - salīdzinot tās ar gada sākuma iecerēm. Tas nu tā ir cilvēku dabā, un no šādām pārdomām izbēgt nevaram, nedz tas nepieciešami. Ir labi reizi gadā būt šāda, īpatna veida gara krustcelēs. Daudziem tādās jānonāk pat gada tecējumā, un dažkārt tās var būt nozīmīgākas par gadmiju, kas saistīta ar kalendāra maiņu.

Katru jaunu gadmiju apzināties, ka jaunais gads atnesīs pārmaiņas. Dažas no tām nojaužam, citas radām paši, neskaitāmas nāk pilnīgi neparedzētas. Tieši šīs neparedzētās pārmaiņas mūs noved izšķiršanās krustcelēs, kurās virzienu izvēle var būt ļoti sarežģīta un saistīta ar dažādiem pārdzīvojumiem, dzīves apstākļu maiņām un jaunu mērķu meklēšanu.

Latviešu sabiedrībai, kādu mēs to te, brīvā pasaulē, pazīstam, aizvadītais 1987. gads izrādījies sevišķi bagāts un neparasts. Sabiedriskajā dzīvē aizvadīti dažādi lielsarīkojumi (Dziesmu dienas Minsterē, 6. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētki Šerbrukā, Skautu un gaidu lielā džamboreja Mičigenā un t. t.), politiskajā laukā notikuši nozīmīgi notikumi (demonstrācijas Rīgā, Ave Sol viesošanās Ziemeļamerikas kontinentā, disidentu izraidīšana no okupētās Latvijas, mums svarīgu notikumu plašāki atreferējumi šejienes un it sevišķi Eiropas presē un ziņu medijā) un turpinājusies mūsu sabiedrības novecošana, kas ir parasta parādība labklājības zemēs, kurās dzimstība ir zema. Visi šie notikumi ir ietekmējuši mūs visus lielākā vai mazākā mērā. Tie ir ievilkuši mūs plašākās debatēs kā jeb kad agrāk. Demokrātiski noskaņoti ļaudis šādu pagriezienu novērtē augstu. Citiem, it sevišķi tiem, kas spēj pieņemt tikai savus uzskatus, šāda daudzpusība traucē, derdzas, pat tās uztrauc. Rezultātā rodas pretešības, par kurām, savukārt, uztraucas tie, kam pēdējās šķiet nevajadzīgas, pat kaitīgas. Dzīve gan bez tām nav nemaz iedomājama, bet tas domu izmaiņu karstumā aizmirstas. Citiem vārdiem, aizvadītais gads ir bijis rosīgs, notikumiem un pārmaiņām bagāts. Tas atstājis savas pēdas. Un tā tas ir ierakstījis mūsu vēstures lappusēs vairākus nozīmīgus notikumus, kurus tik drīz neaizmirsīsim. Par to esam tam paldies parādā.

Aizvadītais gads ir pārveidojis mūs arī kā individuus. Pieminētie notikumi mūsos ir izsaukuši reakcijas, rosmi un mudinājuši sabiedrības locekļus darboties visdažādākos laukos. To varētu uzskatīt par ievērojamu ieguvumu.

Viss tas liek mums 1988. gadu sagaidīt ar plašāku skatu un vairāk ieceru. Uzdod mums jaunus pienākumus. Tālāk pievērsīsimies mazliet dažām iespējām, kādas tas varētu mums atnest un dot.

Vispirms, nav šaubu, ka mūsu aktivitātes un darba lauks ievērojami pieaugs. Līdz ar to būs vajadzīgi jauni darbinieki, vadītāji un ideju nesēji. Kā katru apzīmēsīm, tas nav

tik svarīgi. Bet gan, kā tos iegūsim un par cik tos pieņemsim, ir risinājamais jautājums, kurā jāpiedalās katram sabiedrības loceklim, pašam sev jautājot, ko es darišu Latvijas nākotnes labad jaunajā gadā. Un ne tikai jautājot, bet, atbildi atradušam, dot savu solījumu un to izpildīt. Iespēju ir tik daudz, ka visas tās neīstenosim, lai cik čekali un iecietīgi arī nebūsim un kaut arī mūsu darbīgās saimes sastāvs dubultotos. Tomēr, ja tas mums izdotos, paveiksim daudz vairāk!

Būs vairāk domstarpību sabiedriskos un politiskos jautājumos un to risināšanas pieejās. Tā ir parasta parādība, kad kādas sabiedrības aktivitātes pieaug un pati sabiedrība ir dzīva un darbīga. Šīs domstarpības veicinās arī citi spēki, it sevišķi, mūsu ienaidnieks, kas pat vārdā nav jāsauc (jeb tomēr, jo par naidīgām idejām arī var sajūmināties) un kas sistemātiski plāno iznīcināt brīvo domu un pielieto visdažādākos līdzekļus (daži no tiem ir ļoti vilinoši), lai mūs sašķeltu. Domu dažādība pati kā tāda taču ir veicināma un nekādu ļaunumu neatnes. Citādi tas ir, ja tā izvēršas par konfrontāciju pašu starpā, kas var novest nevēlamā ciņas laukā. Ir dažas iezīmes, kas norāda, ka pārāk bieži kļūstam tuvredzīgi - zaudējam tālredzību, kāda nepieciešama nākotnes Latvijas idejai. Pie kāda acu ārsta iesim, lai paturētu balansētu redzi? Piemēra pēc, tā pati kultūras vešana no Latvijas uz šo krastu. Tā ir saistīta ar ļoti lielu risku, ko mēs grūti varam kontrolēt. Ja nu šādas viesošanās turpmāk notiks katru mēnesi vai biežāk, kas notiks ar mūsu pašu talantiem un pasākumiem? Ja turpmāk mums būs jāuztur un jāizvieto arvien lielāks skaits no okupētās dzimtenes izraidīto disidentu un viņu ģimenes, kā būs ar līdzekļiem politiskajā forumā? Tie ir tikai daži jautājumi, kas prasīs atbilžu jaunajā gadā. Būs vēl daudzi citi. Un, atbildes meklējot, mēs iedgsimies pārrunās un, varbūt, celsim jaunas sētas un žogus. Ja nu pārrunas un domu izmaiņa šajos jautājumos vairāk kā vajadzīga, lai nonāktu pie skaidrākām un vairumam pieņemamām atbildēm, no žogu celšanas būtu jāmūk kā no mēra. Ir zīmes, ka atsevišķi indivīdi to tomēr nespēj saskatīt - tiem mūsu pieminētās krustcelēs ir tikai viens virziens: uz priekšu kaut vai ūdens plūdi! Lai Dievs no tā mūs pasargā, jo mums nākamajos gados, vairāk kā jeb kad agrāk, arvien vairāk būs vajadzīgi dzīvi, aktīvi un modri cilvēki, kas spēj lietas un apstākļus izsvērt un vadīt ar saprātu un tālredzību.

Esam maza saime. Tomēr tai spējīgu locekļu netrūkst. Jautājums tikai, kā tos paturēt un iesaistīt kopējā darbā internacionālā vidē. Tas ir grūtākais no grūtākiem uzdevumiem mūsu nākotnes misijā. Atrisinājuma atslēga varētu būt - līdzekļi un iecietība, respekts un atzinība, lai nopietnie pasākumi dzīvotu, augtu un veidotos.

Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība (PBLA), Amerikas Latviešu Apvienība (ALA), Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā (LNAK) un pat ASV Latviešu Jaunatnes Apvienība (ALJA) ir izveidojušas savus birojus, kurus darbojas atalgoti darbinieki. Visi šie pasākumi paveic daudz vairāk, kā tie, kam šādu darbinieku trūkst. Nav nekāds noslēpums, cik efektīgi strādā žīdu organizācijas, algojot speciā-

līstus, atbildzinot dažādu kadru darbiniekus un prasot no katra sabiedrības locekļa savu tiesu. Viņi ir bagāti, viņus neviens nevar ciest - ir mūsu atbilde. Bet mēs neesam nabagi, mēs varam to pašu, ja vien tikai vēlamies un ja nojauksim aizdomu un neuzticības žogus. Turklāt no algota darbinieka var prasīt atbildību un kārtīgu darbu. Tam nav jārūpējas par savu ikdienas iztiku sev un tuviniekiem. Tā nu ar brīvprātīgu laika atvēlēšanu vien šodien vairs nepietiek. Nepietiek pat mūsu "mazajās Latvijās". Tiem, kas atzīst mūsu nākotnes darba svarīgumu, bet kas paši dažādu apstākļu dēļ nevar tajā pielikt savu roku, jādoma par to, kā šo darbu atbalstīt ar daudz plašākiem līdzekļiem kā līdz šim.

Izšķirieties par dažādajiem projektiem un mērķiem, kas mums īstenojami, izīstosim tos rūpīgāk, lai izvēlētos tos, kas noteikti darāmi un veidojami. Tad ķersimies pie darba! Būsim pat gatavi no šā un tā atteikties, jo atrodamies laikā, kad dzelzs smēdē ir karsta. Kamēr tā ir karsta, to varam veidot pēc savām vajadzībām un gribas.

Jaunais gads mums to sola, ja tik vien būsim gatavi to saņemt ar atklātām sirdīm, ja spēsim meistarīgi šķetināt savas sadzīves problēmas un ja katrs pieliks savu roku nākotnes Latvijas un mūsu pašu mazo Latviju labā.

M. P.

ČETRDESMIT.

Montrealas Latviešu Biedrībai 40 gadi.

1988. gada 4. janvārī Montrealas Latviešu Biedrībai piepildās apaļi 40 darbības gadi. Neliela iniciatoru grupa par šādas vienības izveidošanu bija domājusi jau agrāk, bet pie formāla lēmuma nonāca tikai 1948. gadā, pieminētajā janvāra dienā, kā to liecina tā laika protokols jeb pierakste, kā tagad gribam izteikties. Šīs ideālistu grupas priekšgalā bija divdesmito gadu beigās Kanadā iecelojušais latvietis Kārlis Lazdiņš. Viņš šajā vēsturiskajā dienā kļuva par Montrealas Latviešu Palīdzības Biedrības pirmo priekšnieku. Lazdiņš bija darbīgs, saimniecisku pasākumu vadītājs. Viņu saistīja latvietība, viņš pētīja latviešu valodas sākumus. Pēc II pasaules kara viņš savu interesi pievērsa latviešu iecelotājiem. Viņam rūpēja to labklājība, lai tiem jaunajā zemē būtu kur apmesties, lai tiem sagādātu darba un pulcēšanās iespējas. Tā nu sievietes, kas savas dzīves gaitas Kanadā uzsāka kā kalpones, un drēžu gatavošanas meistari bija gaidīti Lazdiņu mājās, kur meklējams un atrodams visas mūsu Montrealas latviešu sabiedrības sākums. Tā nu šeit radās otra vecākā pēc kara izveidotā latviešu vienība Kanadā (tikai Edmontonas Imanta ir par to vecāka). Te arī veidojās pirmās domas par Kanadas Latviešu Apvienības izveidošanu. Tika izlolots MLB Ziņotājs, kas ir vecākais mūsu preses izdevums šajā ziemeļu zemē. Ja nu šodien varam atskatīties uz ražīgiem Montrealas Latviešu Biedrības pastāvēšanas gadiem, vispirms, mums par to ir jāpateicas Kārlim Lazdiņam, kas sen kā devies aizsaules ceļotāju pulkos un kam biedrība bija sirds lieta, un viņa dzīves biedrei Elfrīdai (tagad dzīvo Burlingtonā, Ontario), kas MLB vienmēr atce-

ras ar gandarījumu un lepnumu. Un mums jāpateicas itin visiem tiem, kas Četrdesmito gadu beigās strādāja mūsu sabiedrības labad. Arī tad darītāju nebija daudz, bet daudz bija šī darba novērtētāju: biedrībā tajā laikā sastāvēja gandrīz katrs latviešu iecelotājs, kas izmēģināja laimi Montrealā. Tiem bija labi, ka bija šādi darītāji.

So pirmo darītāju rosmē pie biedrības izveidojās visādi pasākumi, un tieši biedrība stāvēja šūpulī vairākām nozīmīgām šīs dienas vienībām. Minēsim tikai ev.-lut. Trīsvienības draudzi un DV Montrealas nodaļu. Tas liecina, ka pirmajiem biedrības darbiniekiem bija tālredzīgs skats un netrūka domu plašuma un iecietības. Vēlāk še izveidojās sākumi Latviešu Namam (tagad Centram), tautas deju vienībai Ačkups un pat vīru korim Junda. Arī sportisti savas sportošanas gaitas sāka biedrībā. Tai bija sava teātrinieku saime, kas tagad paklūdusi. Lielā pulkā tā laika darbinieku ir devušies mūžībā. Viņu sapnis - latviešu biedrība, līdzīga Rīgas Latviešu Biedrībai - ir pastāvējusi, ir augusi un ir bijusi kultūras un sabiedriskās dzīves veidotāja.

Kaut gan biedrības biedru rindām dažādos laikos ir izgājusi liela daļa montrealiešu, tās aktīvo darbinieku skaits arvien ir bijis samērā mazs. Tas nav kavējis paveikt nozīmīgus darbus un īstenot ieceres, kas prasījušas vairāk, kā to parasti sagaidām no atsevišķiem sabiedriskiem darbiniekiem. Dažus gadus pat licies, ka darbam būs jāpārtrūkst darbinieku trūkuma dēļ. Tomēr visas grūtības pārvarētas, un biedrība dzīvo, ir sveika un vesela. Nav iespējams šeit pieminēt visu darbinieku vārdus, bet visiem tiem sirsnīgs paldies par itin visu, ko tie aizvadītajos četrdesmit gados paveikuši. Montrealas Latviešu Biedrība nav iedomājama bez Jums.

Biedrības bez vispārējā mērķa, kas ir dot iespēju tajā pulcēties visiem latviešiem, izceļas divi darba lauki - kultūra un informācija.

Informācijas laukā tā ievērojamu dokumentācijas darbu paveikusi ar savu Ziņotāju, kas iznāk jau kopš 1949. gada aprīļa un kas ir viens no regulārākiem šāda veida izdevumiem šajā kontinentā (iznākuši visi 465. numuri, no kuriem tikai 5 ir bijuši dubultnumuri!). Ja sākumā tas, galvenokārt, apmierinājās tikai ar lokālās sabiedrības notikumu izziņošanu un atskaiti, pēdējos gados tas ir kļuvis brīvas domas paudējs, tādējādi iemantojot itin plašu ievērību visā latviešu sabiedrībā. MLB Ziņotājam MLB veikumu sarakstā arvien būs ievērojama vieta. Par to jāpateicas visiem tā redaktoriem, tā redakcijas darbiniekiem un, it sevišķi, lasītāju saimei.

Kultūras dzīves veidošanā biedrība arvien bijusi sevišķi aktīva. Rezultātā sarīkoti visdažādākie kultūras sarīkojumi, kas arvien saistījuši plašākās sabiedrības uzmanību. Biedrība ir viena no tām retajām organizācijām, kas nav skatījusies tikai uz saimniecisko atlikumu, bet gan uzdrošinājusies Montrealā uzņemt tālus ciemiņus. Ja bijis nepieciešams, piemaksāt. Tas darīts ar gandarījumu, ka palīdzēts viesiem un ka montrealiešiem dota iespēja viņus klausīties un satikt. Atkal nav iespējams šeit uzskaitīt

visus pasākumus, kas paveikti kultūras laukā. Par tiem interesenti var palasīt MLB Ziņotājā, kur par tiem arvien plašāk rakstīts un ziņots no gada uz gadu. Zīmīgi gan, ka arī šeit ir bijuši daudz palīgu, bieži vien tādu, kas paši aktīvo biedru rindās nesastāv. Acīmredzot, tie atzinīgi vērtējuši šī darba vajadzību. Tādēļ tiem visiem savs sirsnīgs paldies!

Biedrībā savas saknītes veidojušas dažādas idejas. Dažas jau pieminēju šī raksta sākumā. Vēl vietā pieskarties dažām citām.

Tā biedrības paspārnē Montrealā notikušas daudzas kultūras dienas ar skatēm un citām izdarībām. Sarīkoti latviešu kultūras nedēļas nogaļu kursi. Tās paspārnē izveidotas arī latviešu jaunatnes dziesmu svētku sarīkošana, dodot tiem tik ļoti nepieciešamo sākuma pamatu.

Biedrība aktīvi piedalījies Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes un Baltiešu Federācijas Kanadā Montrealas nodaļas darbā un sekmīgi sadarbojusies ar visām vietējām latviešu organizācijām un draudzēm. Viss tas prasījis savu tiesu enerģijas un uzmanības.

Cetrdesmit gados paveikts daudz. To apliecina ne tikai pieminētie fakti, bet arī saimniecības dati. Ja sākumā bija jāiztiek tikai ar dažiem simtiem dolāru gadā, pēdējos darbības gados ienākumu un izdevumu konti katrs tuvojušies trīsdesmit tūkstošiem, kas nelielajai biedru saimei (tikai 125) ir ievērojams sasniegums. Šie cipari arī liecina par darbības joma nemitīgu augšanu.

Kurp vedīs nākotne? - Atskatoties uz paveikto, no šāda jautājuma izbēgt nevaram. To pastiprina vēl kāds cits apstākļi, proti, tas, ka Montrealas latviešu sabiedrība ir dilstoša. Tā neaug. Tai maz cerību augt, jo patlaban straujāks locekļu pieaugums tuvākā laikā nav paredzams. Un tikai šāds pieaugums varētu dot svaigas asinis, jaunas idejas un lielāku degsmi.

Šķiet, būs jāsamierinās ar patreizējiem apstākļiem. Neparedzētas pārmaiņas varētu biedrības darbu vai nu sekmēt, vai vājināt. Tām būtu jābūt sagatavotiem, lai tik ilgus gadus veiktajam darbam pēkšņi nepienāktu gala punkts. Lai šī mūsu nozīmīgā vienība dzīvotu, vissvarīgākais ir paši biedri un tās aktīvie darbinieki. Pagurušo vietā ir jānāk jauniem. Pēdējie darbam dos jaunas idejas, jaunu piepildījumu. Ka biedrība ir nozīmīga un spēj pastāvēt, liecina aizvadītie 40 darba gadi.

Jāturpina MLB Ziņotājs, jo tas ir kaut kas vairāk, kā tikai īsa paziņojumu lapa. Šis mūsu mazās preses izdevums šobrīd sagādā prieku ļoti lielai lasītāju saimei. Tādēļ vien ir vērts darbu turpināt. Turklāt tas ir dokumentācijas materiāls, kas dod itin vispusīgu ieskatu Montrealas latviešu sabiedriskās dzīves vēsturē. Nav daudz šādu materiālu krājumu.

Kultūrai un tās veidotājiem ir jāpagādā iespējas, kas palīdz jaunradei un talantu veidošanai. Šis darba lauks nekad nebeidzas.

Ir jāiepazīstas ar apstākļiem Latvijā un jāmēģina latviešiem tur palīdzēt. Par maz zinām par turienes apstākļiem, par maz par tiem runājam.

Jāturpina pārrunas par itin visiem svarī-

giem mūsu sabiedrības sadzīves jautājumiem. It sevišķi sabiedrībā ir jāiesaista jaunāka un vidējā paaudze, kurai taču darbs būtu jāpārņem. Jo ātrāk tas notiks, jo pārsteidzošāki būs rezultāti. Šo konstatējumu vieglāk pateikt kā īstenot. Pie tā tomēr jāstrādā ar nemitīgu neatlaidību.

9. aprīlī, īpašā koncertā un sarīkojumā svinēsim Montrealas Latviešu Biedrībai 40 darba gada svētkus. Būtu jauki, ja mūsu sabiedrības vadītāji un locekļi līdz tam laikam ne tikai padomātu kā biedrību, mūsu vecāko sabiedrības vienību, sveicināt, bet arī par to, kā to stiprināt un kā panākt, lai tā arī nākotnē būtu tikpat spēcīga mūsu sadzīves daļa kā līdz šim.

M. ŠTAUVERS,
MLB priekšnieks.

o Mēs labprāt vēlētos turpmākajos MLB Ziņotāja numuros sniegt foto, atmiņu un cita veida reportāžas par latviešu gaitām Montrealā četrdesmito gadu beigās un piecdesmito gadu sākumā. Montrealieši un bijušie montrealieši, kas lasa Ziņotāju, bet dzīvo citos latviešu centros, te varētu mums izpalīdzēt. Gaidām! Ja atsaucība būs, būs vieta un lasītājiem ko lasīt, ja nebūs - nodoms būs jāatmet. Pirmajiem materiāliem redakcijā jāpienāk līdz 20. janvārim.

REDAKCIJA.

KRISTUS BĒNAM.

Tevi mēs gaidam Kungs!
Ar izslāpušām sirdīm.
Ar zaļu eglītes zaru.
Ar lūgšanu kvēlu.
Ar lielāko, skaistāko dziesmu.
Ar ticību labākai rītdienai.
Nāc, Pasaulēs Glābeji!
Nāc, stiprini ticīgos!
Nāc, pacel gurušos!
Tu, tikai Tu, - vienīgais vari ļaut
Piedzīvot cilvēcei
Jaunu rīta ausmu...

ELZA ALKA GAIGALA.

o No kasetes "Nepabeigtā simfonija".

STRĒLNIKI.

Strēlnieku vārds mūsu tautas vēsturē mirdz kā spoža zvaigzne vēl šodien. Strēlnieku durkļi atvēra to aizkaru, ko gadu simteņiem vācu muižnieki bija aizvilkuši priekšā latvju saulei. Latvju tauta modās, jo ticība sev un savam spēkam līdz ar strēlniekiem iesoļoja tautā. Tas bija spožs slavas un upuru pilns laiks, kurā dzima Latvijas valsts. Daži, kam šis slavas mirdzums žilbināja acis, mēģināja to aizklāt un apslāpēt ar savu pašizdomātu varoņu kultu, kas kaut cik neitralizētu jeb paņ pilnīgi izdzēstu šo strēlnieku mirdzumu. Šie mākoņstūmeji (kā Aleksandrs Grīns viņus nosauca) mūsu brīvvalsts laikā mācīja savu patiesību un savu varoņu kultu, strēlniekus un viņu nopelnus vai nu pilnīgi aizmirstot jeb runājot tikai par tām fēzēm, kas viņiem likāspieņemamas. Tā par latviešu strēlnieku kaujām, kas Eiropā izšķīra daudzu tautu likteņus, mūsu

vēsturnieks Zālītis savā Latvijas vēsturē, ko visbiežāk lietoja vidusskolās, 236. lpp. raksta tikai vienu teikumu: "Kad Latvijā ieņēma vācieši, biņi bija aizgājuši (domāts strēlnieki (uz Krieviju, kur sekmīgi piedalījās pilsoņu karā, aizstāvēt lielniekus. Tas viss par laikmetu, kad strēlnieki ar savām cīņām saistīja pasaules uzmanību.

Tikai mazais apskauž lielo. Tā arī šie sīkie ļautiņi, kas kaut kādā veidā bija tikuši pie noteikšanas Latvijā, mēģināja aizkavēt ne tikai strēlnieku atgriešanos dzimtenē, bet arī liedza viņiem iespēju sameklēt sev darbu. Pat šodien, šādā gaisotnē audzināti Latvijas armijas bijušie virsnieki, mēģina ar savu ietekmi aplūsināt katru atklātu strēlnieku nopelnu pieminēšanu (Tas neseti notika DV Toronto nodaļā, kur šīs nodaļas vēstures muzeja sekcija izgatavoja skati "Brīvības cīņās".)

Sajā apcerējumā par strēlniekiem, viņu lāikmetu un nopelniem mūsu tautas brīvības cīņās es mēģināšu pabīdīt nost to aizspriedumu plīvuri, ko kautrējoties jeb paklausot savu maizes tēvu rīkojumiem daudzi mūsu vēsturnieki bija uzklājuši strēlnieku pleciem. Vēsture ir zinātne, kas nākošām audzēm māca notikumus un tur pielaistās kļūdas. Ja kļūdas noklusē un izceļ tikai to, kas politiķiem vajadzīgs, tad tā nav vēsture, bet propaganda, kas, diemžēl, plaši tika praktizēta mūsu brīvvalsts skolās un ko tāpat šodien turpina mūsu okupētās Latvijas skolās.

Pasaulē ir divejādas tautas: vēsturiskās un bezvēstures. Pirmajai grupai pieder senie grieķi un romieši, kuŗu sarakstītās vēstures lasa un aprīno. Kā otrās spilgts piemērs minama Indija, kuŗas gandrīz 3.000 gadu ilgo pastāvēšanu mēs velti meklēsim attēlotu kādā kaut vai cik pieņemamā vēsturiskā darbā. Viss Indijas vēsture ir tikai vienā vienīgā leģenda un pasaka. Arī mēs, latvieši, savu strēlnieku un atbrīvošanas kara vēsturi, lielāko tiesu, esam dibinājuši uz vēlmēm un leģendām (1.).

Mūsu tautas vēsturē naidis pret apspiedējiem, sevišķi vāciešiem, pastāvēja no paau dzes uz paau dzī. Dažreiz tas uzliesmoja dumpjos, kā Kaugaru nemieri, ko pastāvošās varas nežēlīgi apspieda. 1905. gada revolūcijā latvju tauta mēģināja nokratīt vācu un krievu virskundzību. Tā bija plaša sacelšanās pret okupantiem, kuŗā zemnieki un strādnieki, mūsu inteliģences vadīti, prasīja savas tautas tiesības. Cara sūtītā soda ekspedīcija uz vācu muižnieku norādījumiem nežēlīgi izrēķinājās ar šiem tautas brīvības alcējiem.

Kad 1914. gada 1. augustā Vācijas ķeizars Viļums parakstīja mobilizācijas pavēli, sākās I pasaules karš. Tas radīja pagrieziena daudzu tautu vēsturē, arī latviešu. Baltijā 1914. gadā izvestās mobilizācijās iesauktos, galvenokārt, iesaistīja krievu armijas XX korpusā, 24., 29. un 68. kājnieku divīzijās. Šīs divīzijas, apmēram, sastādījās 50 % no latviešiem. 29. divīziju krievu virsnieki pat mēdza saukt par latviešu. Krievu iebrukums Austrumprūsijā beidzās ar smagu sakāvi. Kad 1914. gada 31. augustā beidzās lielā Tannenbergas kauja, krievu 2. armija (Samsonova) bija sakauta. No 200.000 vīriem 100.000 norakstīja zaudējumos. 1. armija (Renenkōmfa) pēc neveiksmīgām kaujām steidzīgi izvā-

cās no Austrumprūsijas, atstājot vācu rokās 45.000 gūstekņu (2.). Sajās cīņās armijas XX korpus gandrīz viss aizgāja bojā. Latviešiem tas maksāja 15 - 20 tūkstošu kaŗavīru (3.).

Cīnoties kopā ar krieviem, latvieši bija novērojuši krievu kaŗaspēka labās kā arī ēnas puses. Viņu atzinums bija - mums ir grūti cīnīties kopā ar krieviem. Labi būtu, ja mēs, latvji, paši varētu sākt cīnīties vienkopus. Latvieši redzēja, ka krievu bravūrai un mulķībai nav robežu. Viens otru pārspēdami savā varonībā, virsnieki dzina kareivjus kaujās, kas līdzinājās pašnāvībai. Tikt ārā no šo apmāto, slavas kāro virsnieku rokām varēja vienīgi dibinot pašiem savas vienības ar saviem virsniekiem. To saprata latviešu inteliģence. Šo domu vēl vairāk apstiprināja notikums, kad vācu armijas virzīšanos uz Rīgu pie Jelgavas, Ruļļu kalnos, 1915. gada 2. un 3. maijā, apturēja 1. un 2. Daugavgrīvas zemessargu bataljoni, kas sastāvēja gandrīz tikai no latviešiem.

Domnieks Jānis Goldmanis 1915. gada 10. jūnijā parakstīja iesniegumu armijas virspavēlniekam un lūdza atļauju dibināt latviešu strēlnieku bataljonus. Virspavēlnieks tam principā piekrita, kaut gan baltu muižniecība brīdināja nedot ieročus latviešiem. Tā nu Nikolajs Nikolajēvičs 19. jūlijā apstiprina noteikumus par latviešu strēlnieku bataljonu dibināšanu un 1915. gada 1. augustā pavēl dibināt pirmos bataljonus.

Sākas jauns posms latviešu tautas vēsturē. Sešu mēnešu laikā sastāda 8 kaujas un 1 rezerves bataljonu. Tos numurē un nosauc šādā kārtībā: 1. Daugavgrīvas, 2. Rīgas, 3. Kurzemes, 4. Vidzemes, 5. Zemgales, 6. Tukuma, 7. Bauskas, 8. Valmieras. 1916. gada rudenī tos pārformēja pulkos, paturot tos pašus apzīmējumus. Saviem bataljonu karogiem strēlnieki izvēlējās patriotiskus saukļus, kā "Nebēdājiet, kaŗavīri, sidrabota saule lēc!" (Daugavgrīvas); "Dievs, svētī Latviju!" (Tukuma); "Tēvu zemes brīvestību pirksim mēs ar asinīm!" (Zemgales). Zemgales bataljona devīze nepatika caram Nikolajam II. Viņš uz iesniegtā karoga meta malas rakstīja - Devīzi var saprast divejādi. Un vērsa savu ierēdņu uzmanību uz to (4.).

Krievu neuzticība un nenovīdība bija vienmēr manāma. To izjuta strēlnieki jau pašā sākumā. Kā pirmo uz fronti sūtīja 1. Daugavgrīvas bataljonu - 1915. gada 23. oktobrī. Tikai 3 nedēļas pirms došanās uz fronti bataljonam izsniedza apavus un ieročus. Šie jaunie zēni lielā sajūsmā sāka cīņu ar tautas seno ienaidnieku - vācietiem cerībā to izdzīt no Zemgales un Kurzemes.

Strēlnieki,
Septiņsimts gadu
Slāpētas
Zemnieku tautas
Dvēseles kvēloša lāva.

Tā Čaks savā grāmatā "Mūžības skārtie" tos ir zīmējis. Šī zemnieku tautas kvēloša lāva sāka mutulot pie Rīgas, to sargājot ar savu kvēlojošo sirds uguni. Pirmās kaujas notika dienvidos no Babītes ezera, Mangāļu rajonā, 25. oktobrī.

Pirmie kritušie strēlnieki: Jēkabs TIMMS, Andrējs STŪRIS, Jānis Gavenas. Tauta viņus pavadīja 28. oktobrī uz viņu pēdējo dusas vietu, nelīgu uzkaņīgu blakus Meža kapiem.

Tā sākās Rīgas Brāļu kapi.

Nekad vēl Rīgas ielās nebija redzēti tik daudz ļaunu, kā tad, kad tauta izvadīja savus pirmos kritušos dēlus. Neviens toreiz vēl nezināja, cik viņiem sekos. Neviens arī neiedomāja, ka bija sācis dunēt brīvības zvans, Tautas brīvības zvans.

Izvadot uz pozīcijām brīvprātīgos latviešu karavīrus, Goldmanis 1915. gadā teica: Jūs ejat atnest jaunu laiku, pēc kura jau tik sen, tik sen alkst tauta dziedot: Kad atnāks latviešiem tie laiki, ko citas tautas sen jau redz? Jūs ejat iznest tautai tiesības un taisnību, par ko varējām tikai klusībā ilgoties!" (5.)

Un latviešu strēlnieki gāja.

Jo naktī vismelnākā dzima

Astogas zvaigznes,

Astogas mirdzošas zvaigznes

Latvijas debesīs.

Drīz sekoja jaunas kaujas, kas vāciešiem lika mazliet padomāt. Nebija vairs nevarīgās krievu vienības, ar kurām vāci viegli tika galā. Tagad bija darīšana ar latviešiem.

Kaujās pie Plakaniem (29. oktobrī) un Veisiem (23. novembrī), kurās vadīja l. Daugavgrīvas l. rotas poručiks Fridrihs Briedis, pierādījās, ka latvieši ir cienīgi pretinieki vācu armijai.

Aleksandrs Čaks savos "Mūžības skārtos" par šīm kaujām saka:

Gājāt

Pretīm smaidošai Misai un Iecavai

Ar vienu domu un tvīkumu:

Aizsargāt ceļus uz Rīgu,

Gājāt

Asi un cieti

Ar savu vadoni Briedi,

Jo pašpuika nespēj liekties,

Tas no kaķu trakajām astēm

Prot tikai debesīs tiekties.

Sajās kaujās Briedis veica to, ko krievu ģenerāļi nespēja saprast. Gandrīz bez zaudējumiem ieņemt vācu nocietinātās priekštilta pozīcijas, aiztriecot vācieti pāri Misai. Veselu vācu bataljonu sakaut, zaudējot tikai 3 ievainotos. Vācieši saprata, ka darīšana ar nopietnu pretinieku. Čaks atceras šīs pirmās kaujas:

Kauja pie Plakaniem, kauja pie Veisiem,

Pirmā mirdzošā, veiksmā,

Tā pārvērta strēlnieku asinis teiksmā.

Dzirdiet,

Kā kauju gājējai, pirmajai rotai,

Un viņu vadonim Briedim

Soļi no purvājiem kāpdamies

Mūžībā iedim.

Seko Slokas kauja, kas nav vairs tik viegla kā Brieža vadītās kaujas pie Plakaniem un Veisiem. 1915. gada rudenī vāci neatlaidīgi uzmācas Rīgai. Viņiem bija liela tieksme ieņemt Sloku, kā atbalsta punktu savām tālākajām operācijām. Tieši no apmācībām 2. novembrī uz fronti izsauktais 3. Kurzemes bataljons kaujā pie Likumzemes mājām, Pavasara muižas un Zēlēm izjauca vāciem viņu nodomu. Ciešot milzīgus zaudējumus, bataljons vācus no minētiem punktiem izsita, tā izglābdams Sloku.

Kur izplaukst raķetes pret telpu blāvi,

Vēl ložmetējs spļauj aizrīdamies lodes,

Ar abām ķetnām nikni zemē kodies,

Bet velti,

Velti.

Ķēdes, ķēdes ceļas.

Kā rēģi stāvi zib un pazud miglā.

Kur Pavasari kūp kā mitrā stiklā (6.).

Kaujā par Sloku vāciešiem kļuva skaidrs, ka izaudzis jauns spēks, ar ko nopietni jārēķinās. Tie nav vairs krievi - tie ir latvieši. Savu dziedājumu par šo kauju Čaks nobeidz ar vārdiem:

Tā dziļi naktī uzvarā un mokās

Bij kurzemniekiem Pavasari rokās.

Bet rītam austot, viņa gaismā liegā

Trīs simti gulēja tur lielā nāves miegā.

Šīm kaujām seko pirmie apbalvojumi, pirmā slava, kas pāršalc Latviju. Latvieši apturēja vācu tālāk virziņšanos uz Rīgu. Fronte sastin-ga starp Ķemeriem un Doles salu.

Un tad sākās bēdīgi slavenās kaujas pie Ķekavas - Bauskas ceļa. Tur 1916. gada 21. martā kopā ar sibīriešu pulkiem gāja l. Daugavgrīvas, 2. Rīgas un 7. Bauskas latviešu strēlnieku bataljoni. Krievu izplānoto uzbrukumu, ko frontes komandieris Koropotkina štābs, pie kartēm šēdot, izgudroja, nebija iespējams īstenot. Štāba vīriem negribējās nosmērēt savus zābakus dubļos, lai uz vietas pārbaudītu apstākļus. Viņu dotās pavēles pildot, sibīrieši, tā strēlnieki cieta lielus zaudējumus. Šīs kaujas plānoja, lai atslogotu smagās cīņās pie Verdenas, Francijā.

Kauja norisinājās pie Franču mājām. Kad vācu I ierakumu līnija bija ieņemta, sibīrieši neizturēja vācu artilērijas uguni un bēga, pametot latviešus vienus, kurus nemitīgi kapāja vācu artilērija. Krievu artilērija bija savus paredzētos lādījumus izšāvuse pirmā sagatavošanās ugunī un tagad klusēja. Šī kauja, kurā latviešu strēlnieki pirmo reizi piedalījās kā lielākas vienības (bataljoni), balstot krievu plānotos uzbrukumus, pierādīja, ka kopā ar krieviem ir tikai neveiksmes. Krievu štābi nebija spējīgi plānot, un krievu virsnieki neprata vai negribēja vadīt savus kareivjus mūķīgi plānotos uzbrukumos.

Šeit maza izraksts no l. Daugavgrīvas bataljona 3. rotas komandiera kapt. Pēteris Dardzāna ziņojuma bataljona komandierim kapt. Rūdolfam Bangerskim:

Šī mēneša 21. datumā, kaujā pie Frančiem, 3. rota, sekojot l. rotai, šautepu un ložmetēju uguni, ķēdē nokļuva bez kavējumiem līdz galvenai apturei pie Bundēm. Pie Bundēm mums uzplūda virsū dezorganizēts bēgošs "Sibirija" strēlnieku pulis. Sevišķi uzkrītoša bija sibīriešu virsnieku bezdarbība, ar ko arī izskaidrojams tas, ka atkāpšanās laikā, tā ap plkst. 7 vakarā, no visiem Sibīrijas strēlniekiem palika tikai divi pavisam sarukuši vadi, kurus vadīja krietni seržanti. Krievu bēgšanu no pozīcijām virsnieki nemaz neredzēja un nelika tai nekādus šķēršļus. Plkst. 17 sākās nepārtraukta franču mājas aptures un mūsu ieņemto vācu ierakumu apšaušana, kurās laikā mūsu artilērija spītīgi klusēja. Pēc nopietnas sagatavošanās vācieši pārgāja uzbrukumā, un mūsējiem nācās atkāpties. Sibīrijas strēlnieku lielākā daļa pacēla baltus lakatiņus un palika tur. Mūsējie, kaut ar zaudējumiem, atgāja (7.).

Varbūt krievu rotas un bataljonu komandieri saprata, ka viņu kareivji nevēlas cīņu. Viņi bija piemirsuši, ka kara dievs necieš glēvulus. Tā pulka komandieri ģenerālim varēja

ziņot:

Viss zudis, ģenerāli, viss.
Nav bijis laimes mums šai kaujā.
To, kas vēl pāri palicis,
Var viegli ielikt bērnam sauja (8.).

12. armijas štābi, lai glābtu savu godu, plāno jaunu uzbrukumu jūlijā. 4. un 5. jūlijā sibīriešu 12. pulka 2 bataljoni, kā arī 1. Daugavgrīvas, 6. Tukuma un 7. Bauskas latviešu strēlnieku bataljoni uzbrūk Katrīnmuižai. Šis uzbrukums ievada 1916. gada asiņainās un ilgās jūlija kaujas.

Visu dienu nepārtraukta uguns
Šķaidā telpu tā kā sātu ogu.
Grīslī, kokos sagāztos un režģos
Sibīrieši guļ un mirst pa vienam.
Vācu ložmetēju aktīvas rīkles
Uzglūn katru, tupot slepus skanstīs.

7. Bauskas bataljons atrodas aiz 6. Tukuma bataljona, kas nozīmēts pirmā uzbrukuma vilnī kopā ar sibīriešiem. Artilērijas sagatavošana ir sevišķi spēcīga un velkas 2 stundas. Kad 6. bataljons dodas uzbrukumā, nākas konstatēt, ka netālu aiz vācu sadragātiem ierakumiem atrodas pavisam neskārtas ložmetēju ligzdas un bunkuri. Artilēristi meža dēļ nav varējuši saskatīt šos nocietinājumus. Sibīriešu un Tukuma bataljona uzbrukums sabrūk un to daļas cieš milzīgus zaudējumus. Plāns paredz, ka tikpat bezcerīgā uzbrukumā jādodas arī Bauskas bataljonam. Šinī brīdī plkv. Auzāns parāda iniciatīvu un pilsonisku drosmi iepretim augstākai krievu vadībai, kas bija ļoti reta īpašība ne tikai krievu daļās, bet arī starptoreizējiem latviešu komandieriem. Pēdējie, ilgu gadu kalpodami krievu daļās, bija tā krievu armijas garu piesūkušies, ka atbildības sajūtaspar padoto dzīvībām tiem vairs nebija. Nebija arī kritiskas nostājas pret dažkārt muļķīgiem un pat noziedzīgiem priekšnieku rīkojumiem. Bija palikusi tikai aklu pavēļu izpildīšana, neatbildot par to sekām.

Auzāns tagad griežas pie visiem augstākiem priekšniekiem, divīzijas un korpasa štābos, un kad tur neveicas, tad pie paša 12. armijas komandiera ģen. Radko-Dmitrijeva. Pēdējais arī atceļ 7. Bauskas bataljona uzbrukumu dienas laikā. Tā uzbrukums nakts tumsā izdodas, un latvieši, ciešot tikai mērenus zaudējumus, ieņem vācu ierakumus un tos notur veselas 3 dienas. Fronti galīgi pārraut un vāciešus atsviest tomēr neizdodas, jo vajadzīgo rezervju un lādīņu nav pietiekošā daudzumā (10.).

Tā bija tā laika pirmā lielkauja naktī, un sakarā ar tās tik labu izdošanos ģen. Radko-Dmitrijevs uzdod Ziemeļvētku kauju izplānošanu plkv. Auzānam (9.).

Katrīnmuiža, Katrīnmuiža, turies,
Savu atriebt ceļas bausķinieki.
To, ko sibīrieši neiespēja,
Latvieši ar cietu roku saņems,
Satrieks ligzdas viltīgas un sīkstas
Atņems kritušos un saliks rokās
Latvjuzemei izmocītai, drūmai.

Bausķinieku rotu straujais trieciens,
Šķēps, kas dūra dziļi vācu sirdī.
Katrīnmuiža, Katrīnmuiža, Ignā,
Tavos laukos bausķinieku slava
Ausa, asinsziediem lepnā galvā.

Rīgas frontē jūlija kaujas notiek no 16. - 24. datumam. Vairākās vietās aiz Klapģukalna,

pie Ķekavas un Katrīnmuižas krievi mēģina lauzt vācu nocietināto līniju, bet neizdevīgi. Piedalās Daugavgrīvas, Zemgales un Bauskas latviešu bataljoni, kā arī krievu pulki. Krievi masveidīgi pārgāja pie vāciešiem. Plkv. Vācietis skaitu lēš uz 10.000. Šeit maza epizode no aculiecinieka stāsta: Pirmā vilnī gāja 484. pulka 2 rotas. Daugavgrīvas bataljona 3. rotai bija kreisajā flankā jāpabalsta minētās 2 krievu rotas. Plkst. 12 abas krievu rotas kā viens vīrs brašā skrējienā devās uz priekšu uz pārrāvumu vācu drašu žogos. Tikai nedaudzu soļu attālumā sekoju krievu rotu operācijām. Tūlīt jau uzkrīta tas, ka daži krievipi uzbrukumā skrēja bez vintenēm, bez jostām un kreklus pāri bīksēm izlaiduši. Tikko abas krievu rotas bez šavīņa no vācu puses pazuda ienaidnieka ierakumos, tūlīt jau arī atpakaļ atskrēja kādi 3 no tiem un ziņoja, ka pārējie pacēlušī rokas un padevušies vāciešiem. Tā bija nepārprotama, organizēta un iepriekš norunāta padošanās gūstā (11.). Sevišķi smagi jūlija kaujās cieta 1. Daugavgrīvas bataljons, ko vadīja plkv. R. Bangerskis, ko pēc šīm neveikmīgajām kaujām atstādināja no bataljona vadības, komandēšanu pārņemot plkv. J. Karlsonam.

Akli klausīdams krievu pulku un divīzijas komandieru rīkojumiem Bangerskis galīgi sašķaidīja 1. Daugavgrīvas bataljonu. No manis vadītā (plkv. ltn. P. Lardzāna) 3. rotas 220 vīriem palika tikai 32. Citās rotās zaudējumi vēl lielāki (12.).

1916. gada 17. jūlijā 5. Zemgales latviešu strēlnieku bataljons ceļā uz Smārdes iecirkņa fronti iegriežas Piņķu muižā, kur vecajā baznīcā plkv. Vācietis noturēja savu slaveno dievkalpojumu.

Vecā mazā Piņķu dievnamā
Nav nekad tāds dievkalpojums bijis.
Tāds, kāds šodien.

Klusi pildās soli dievnamā
Zemgaliešiem pilnā kaujas tērpā.

Skumji ērģeles dūc pāri galvām

Perminderis ģērbkambaņa kaktā
Tikai trīc un čukst zem savām brillēm:
- Gluži tā kā devīpsimti piektā,
Baznīca ar varu vaļā vērtā.
Un tad stāv viņš kancelē virs visiem,
It ka mūžam likts jau tur no gala.

Tagad zin ko teikt viņš kaya draudzei.

Zemgalieši, lūkojiet šo gleznu,
Svēto gleznu velvju iedobumā -
Rāda viņš ar savu strupo pirkstu.
Balss kā bazūne skan biezās mūjos.
- Kristus tur virs ūdeņiem kā smiltīm
Iet un negrimst, tāpēc ka viņš tic sev,
Savam garem, darbam, ko viņš dara.
Ticiet jūs, un arī nenogrimsiet,
Neatsīsiet nebūtībā otrīz,
Kur jau bijāt simtiem, simtiem gadu.

Savam spēkam zemgalieši ticiet,
Savam naidam, savai izturībai,
Savām tiesībām un slēptai laimei.

Akmenis, uz kā jūs stāviet - jūsu,
Katra puķe, ko jūs redziet - jūsu,

Koki, zāle, visa zeme - jūsu,
Debess augšā, telpa apkārt - jūsu
Tā kā acis, plecs un cieta plauksta,
Sursme, ko jūs savās sirdīs jūtat,
Tikai ticiet, Zemgaliešu vīri,
Tad ir nāve nebūs vairs par grūtu (13.).

121. krievu divīzijas sastāvā 16. - 24.
jūlija kaujā piedalījās 3 latviešu strēlnieku bataljoni, no kuriem, forsējot vācu līniju, sevišķi smagi cieta Tukuma. Ķekavas upes kreisajā krastā tas zaudēja 75 % no sava sastāva (14.).

Šīs kaujas mūsu vēsturnieki piemin it kā garāmejojot, jo nebija par ko jūsmot, mēs tikai zaudējām. Nebija arī nekāda politiska vajadzība pie tām kavēties, kā tas notika vēlāk, mūsu atbrīvošanas karā, kur nedaudz šāviņu izraisīta sadursme tika pārvērsta par veselu varoņu slavināšanas kultu.

Strēlnieki šajās kaujās cīnījās krievu divīzijas sastāvā. Krievu plānotie uzbrukumi Rīgas frontē vienmēr cieta neveiksmes, jo to plānotāji vadījās pēc kara akadēmijās mācītā. Augstākā priekšniecība zināja, ko dara, jo uzklaut zemāko padomus uzskatīja zem sava goda. Latviešu strēlnieki šajās kaujās redzēja un saprata, ar ko un par ko viņi cīnās. Jau tad nicināšana un pat naidis uzliesmoja strēlnieku vidū, redzot krievu nodevību kaujas laukā, bēgot vai padodoties gūstā, pametot latviešu bataljonus vienus. Strēlnieki redzēja, ar ko viņiem kopā jācīnās, cik muļķīgas pavēles viņiem jāpilda.

Nāves sala, Ikšķiles priekštilta pozīcija, Daugavas kreisajā krastā, 4 km. rietumos no Ikšķiles stacijas. Tās platība ap 2 kv. km. liels lēzene paaugstinājums starp Doles un Elstera salām. No rietumiem, ziemeļiem un austrumiem šo vietu apjož Daugava. Nāves sala bija apcietinājuma josla, kas izvērtās no Daugavas uz dienvidiem tikai 1.300 metru, skaitot līdz pirmajiem vācu dzelozstieplu šogiem, un 3 km garumā. Tādēļ šai pozīcijai nebija dziļuma un tiešas aizmugures. Vāciešiem tur bija visas priekšrocības - dziļums, aizmugure, pievadceļi.

1916. gada 14. aprīlī Nāves salas pozīcijās stājās 3. Kurzemes strēlnieku bataljons. Jau pirmoreizi pārceļoties Daugavai tas zaudēja 13 ievainotus vīrus. Šī priekštilta pozīcija, kas atradās Daugavas kreisajā krastā, bija kā ķīlis vācu frontē. Vāci to par katru cenu gribēja likvidēt. Apšaušana bija ļoti intensīva un precīza. Prasīja no aizstāvjiem diezgan lielus upurus. Nāves salu, galvenokārt, aizstāvēja latviešu Kurzemes un Rīgas bataljoni, tos dažreiz nomainot krievu pulkiem. Latvieši parasti sargāja salas bīstamāko rietumu galu, kur attālums starp vācu pozīcijām bija tikai dažādi 10 metru. Krievi ieņēma austrumu galu, kur attālums bija lielāks. Nāves salu komandēja latvietis, kam bija padots arī krievu daļu priekšnieks kreisajā flankā. Tas bija noteicējs par vīru drošību, dzīvību un nāvi. Salā ieroču un municijas pa pilnam. Netrukst. Šo strēlnieku uzturs labāks nekā citās karaspēka daļās - ārpus salas. Ar strēlnieku ierašanos šajā kaujas laukā, tas dabū savu nosaukumu - Nāves sala. Šis neliels kauju iecirknis ir atgriezts no pārējām armijas karaspēka daļām. Tā aizmugurē plūst platā, dziļā un straujā Daugava. Tās priekšie-

nē ir vācu armija, kuņas tieksme uzbrukt ir ikdienišķa. Sakarus ar ārpasauli uztur tikai naktīs - no vakara tumsas līdz rīta ausmai - pa tiltu un laivās pār Daugavu (Tilti bieži cieš artilērijas uguni, tā kā galvenā satiksme ir ar laivām.). Tad pieved municiju un pārtiku; tad notiek garnizona maiņa; tad aizved ievainotus un mirušos. Pēdējos apglabā Brāļu kapos, kas ierīkoti iepretim Nāves salai - Daugavas labajā krastā. Salā guldīti tikai pirmie 3 kritušie. Pārējiem vietas nav, jo tā vajadzīga ierakumiem un satiksmes ejām. Otrkārt, tos šā vai tā uzvārdītu smagās granātas. Piemērs tam - apraktie luterāņu un Žīdu kapos iznāk virszemē, jo šo granātu iedarbe tos diendienā izceļ no kapu tumsas un dziļuma.

Ar skubu strēlnieki ķērās pie celtniecības darbiem: rok ierakumus, satiksmes ejas, būvē blindāžas un ugunsdrošas patvertnes. Krievi līdz strēlnieku atnākšanai nav nekā darījuši šī bastiona izveidošanā un nocietināšanā. Koku materiālus pieved laivās un plostveidā, jo salā to nav. Darbs risinās tiešā ienaidnieka tuvumā un tikai naktīs. Katra neuzmanīga rīcība, kustība un pārdrošība maksā dzīvību. Katrs stiprāks veseļa piesitiens vai cirvja klauzdiens izsauc ložu šaltis, granātu krusu un mīnu sprādzienus, kas vērsti uz darba punktu.

Viesuļuguns, arī saukta burbuļuguns, ir ikdienas parādība Nāves salā. Katrs mūsu manevrs, ko vācieši paspējuši ieraudzīt, novērot vai tikai nojaust, viņus uztrauc. Viņi baidās no strēlnieku uzbrukuma. Tad uz minēto vietu krīt visāda veida un kalibra šāviņi, sākot ar vieglajiem līdz vissmagākiem ieskaitot.

Kā saka A. Čaks, šai viesuļgunij ir stihisks raksturs:

Nāves salā tā kā milzu zvanā,
Rezervē skan trīcot katra lieta.
Straume Daugavā plūst pilna dūpas.
Zivis apdullušas lielā troksnī,
Izbāž galvu un tad sitas lejup.
Koki liecas līdz pat zemei vējā.
Visa telpa pilna baltas uguns,
Smalkas, griezīgas un melnu dūmu.

Arī tilti un pati Daugava šajās ugunīs, lai traucētu Nāves salas aizstāvjiem sakaru uzturēšanu ar ārpasauli. Krievu baterijas no Kaparāmuriem nepaliek atbildi parādā un rada arī vācu ierakumos. Brāļu kapos, kad apīmusi viesuļuguns, balto bērzu krustu skaits pieaug un uzraksti uz tiem jundē jaunu kritušu latviešu strēlnieku vārdus.

Tieši 6 mēnešos Rīgas un Kurzemes strēlnieku bataljoni pārvērs Nāves salu neieņemamā cietoksnī. Te uzmanīgi cīnītāji var justies droši. Ir pamats domāt un ticēt, ka arī krievi ar nospraustajiem uzdevumiem varēs tikt galā. Tādēļ armijas vadība nomaina strēlniekus, liekot sargos 44. divīzijas 173. Kameņeckas pulku.

1916. gada 5. oktobrī vāci uz Nāves salu raida 3 gāzu vilņus - plkst. 2:30, 3:00 un 4:00, no Bunču māju rajona. Vēja virziens viņiem ļoti izdevīgs. Gāzes pārplūdina Nāves salu. To vilņi plūst pāri Daugavai, saindējot apkārtni iepretim salai. Plkst. 3:00, izsauc 2. Rīgas bataljonu, kas atrodas rezervē Kaparāmuros. Vāci ar indīgiem lādiņiem apšauda Daugavas labo krastu, lai kavētu rezervju

pievešanu. Ieplakas, bedres un zemākās vietas bija indīgo gažu pilnas. Jāvīrās bija pa atklātu lauku. Lielā nekārtībā un bez kādas vadības pretim virzījās saindētie krievi. Ceļā redzētais posts un grūtības neaptur strēlnieku virzīšanos uz priekšu. Soļojot uz Nāves aalu, bataljons labo krastu sasniedz plkst. 6. Grūtā gājienā, kas ilgst 2 stundas, no gāzes mirst 20 strēlnieku. Saindēto skaits - 120. Kad sapemtas gāzmaskas, strēlnieki ceļas pāri Daugavai. 173. Kamepeckas pulks turas līdz pēdējai iespējai un atsit vācu uzbrukumus, kaut gan tam nav gāzmasku. Tas Nāves salā iet bojā. Iepriekšējā garnizona maiņā, izrādās, notikusi nekārtība. Gāzmaskas skaitās dzelzs inventūrā, bet tās pievākuši aizgājušie krievu kaņavīri. Viņu nevēlības dēļ traģēdija - 2.000 nogāzētu krievu kaņavīru. Otrkārt, izlūku dienests uztvēris, ka vāci sagatavo gāzu uzbrukumu krievu degungalā, izlaižot tās no Bunču māju rajona, kas atrodas vistuvāk strēlnieku veidotiem ierakumiem. Plkst. 22.2. Rīgas latviešu strēlnieku bataljons ir iepēmis ir labo, ir kreiso salas iecirkni un atsit visus vācu uzbrukumus. 13. oktobrī tos nomaina, lai tie dotos uz citām frontes daļām. Visus 8 bataljonus pārformē un pārdevē par pulkiem. Viņi saka ardievas Nāves salai. Sākas jauns apmācību posms, jaunā sastāvā.

1917. gada 27. jūlijā krievu kaņaspēks atstāj Nāves salu, kad uz to nozīmētā vienība atsakās doties pāri Daugavai. Šai dienā tā krīt vācu rokās. Divu gadu laikā krievu vadība nespēja izmantot šīs izcilās priekštilta pozīcijas lēcienam uz Jelgavu un Bausku. Šis fakts lieku reizi raksturo krievus un viņu vadību. 2. Rīgas strēlnieku bataljons te zaudē 30 kritušo, 40 ievainotos un 120 ar gāzi saindētos. 3. Kurzemes bataljons - 360 kritušo un ievainoto (15.).

Smārdes kaujas retais piemin. Šo purvā sastingušo frontes daļu ar ļoti neizdevīgām pozīcijām sargāja krievu daļas. Aktīva kaujas darbība nenotika. 1916. gada augustā uz šo vietu nosūtīta 2., 5., 7. un 8. latviešu strēlnieku bataljonus. Augusta sākumā noskaidrojās, ka latviešiem būs jāpiedalās uzbrukumā Smārdes muižai un nocietinājumu mežlam, kas sedza Rīgas - Tukuma dzelzceļu un šoseju. Latviešu brigādes trieciengrupā norīkoja Zemgales un Valmieras bataljonus.

Vācieši Smārdes muižās koka un mūža ēkas bija nocietinājuši, pielāgojot tās aizstāvēšanai. Blindāžās novietojuši ložmetējus, izveidojuši 4 dzelozstiepuļu joslas, kuņas krievu artilērija nespēja sagraut, jo tās sedza mežmalas kokā. 16. un 17. augusta naktī Zemgales bataljona strēlnieki iesaistījās sīvās sadursmēs ar vāciešiem, laizdami darbā granātas un durkļus. 17. augusta rītā bataljons iepem meža stūri pretīm Smārdes pusei, kur tam nepārtraukti jāatsit atsevišķu vācu grupu pretuzbrukumus. J. Vācietis pieprasa, lai krievu baterijas atklāj sprostuguni, bet sapem atbildi, ka bez korpusa artilērijas inspektora rīkojuma to nevarot darīt. Tā latviešu strēlniekiem vajadzēja palauties tikai uz savām šautenēm un ložmetējiem. Tomēr uzbrucējus viņi atsita un iepemtas pozīcijas noturēja. "Mums nebija vieglas dienas," par šīm cīņām stāstīja J. Vācietis "mūsu iepemto mežu vācieši gribēja dabūt sa-

vā varā, lai cik dārgi tas viņiem arī maksātu. Nežēloja ne smago, ne vieglo lādiņu, ne patronu, ne savu cilvēku. Cīņas grūtības palielinājās vēl ar to, ka kaujas notika naktī un tik lielā tumsā, ka priekšmeti nebija saredzami ne trīs soļu apkārtnē (16.)."

Dienas un naktis pagāja nepārtrauktās un asās cīņās. Tā kā šīs bija lokālas kaujas ar lokāliem mērķiem, kuņas piedalījās tikai latviešu bataljoni, tad plānošana atradās latviešu rokās. Latvieši atklāja, ka nakts kaujās disciplinētas vienības var gūt labas sekmes ar samērā maziem zaudējumiem. Smārdes kaujas lielāko tiesu notika naktīs un deva strēlniekiem pieredzi un panākumus.

Desmit minūtes pirms pusnakts stundas. Tējas roze debesszilā krūzē, Mēness likstas, klājot kustu gaismu Iecirknim, kas priekšā pozīcijai. Nobeidzot savu skandējumu par šīm kaujām, kuņas, izmantodami nakti, arī vāci uzbrūk, Čaks saka:

Dažos mirkļos visa rota atkal Gatava sev priekšā uguns valni Nolikt, būs kur saplakt vācu ķēdei. Nāks tā trieciēni kā solis soli Līdz pat rītam. Un kad ausīs gaisma, Baterijas savu darbu iesāks.

(Turpmāk vēl.)

A. MEMENIS.

VĒRES:

1. Plkv. Ltn. P. Dardzāns, Strēlnieks Nr. 34, 204. lpp.
2. E. Mednis, Pirmais Pasaules Kaņš.
3. Vēsturisks pārskats par strēlnieku laikiem un cīņām. Izdevējs DV Apvienība Ročesterā.
4. A. Šildes Latvijas vēsture, 52. lpp.
5. A. Šildes Latvijas vēsture, 52. lpp.
6. A. Čaks, Mūžības skārtie, 97. lpp.
7. Strēlnieks, 1972. g., Nr. 28.
8. A. Čaks, Mūžības skārtie, 132. lpp.
9. Ģen. A. Auzāns Kā strēlnieki sasniedza lielākos slavas augstumus, Latvju strēlnieki mūžības gaismā, 48. lpp.
10. P. Dardzāns Ģen. A. Auzāna 100 dzimšanas dienas atcere. Strēlnieks, 1972. g.
11. P. Dardzāns Jūlija kaujas, Strēlnieks, 1972. g., 234. lpp.
12. P. Dardzāns, Strēlnieks, 1972. g., 208. lpp.
13. A. Čaks, Mūžības skārtie, 137. lpp.
14. A. Čaks, Mūžības skārtie, 204. lpp.
15. P. Sudrabs, Kas notika Nāves salā, Strēlnieks, 1968. g., 151. lpp.
16. V. Bērziņš un J. Ruberts, Pirmais virspavēlnieks, 45. lpp.

NEKAS NAV MAINĪJIES.

Lai cīnītos pret saviem pretiniekiem, tie esot labi jāiepazīstot. 1940. gada 17. jūnijā, kad Latvijā iesoļoja Padomju Sarkanarmija, netrūka cilvēku, kas domāja, ka komunisti varas darbus nedarīšot, jo, lūk, viņi kopš 1919. gada un Staļina trīsdesmito gadu tīrīšanām Padomju Savienībā esot mainījušies un t. t. Toreiz cerības izrādījās veltas. Arī šodien daudzus nodarbina doma, ka apstākļi okupētajā dzimtenē mainījušies vai drīz mainīsies. Citu ieskatu šajā jautājumā dod Helsinki '86 pārstāvis R. Silaraups un tikko LPSR laikrakstā Cīņa 1987. gada 14. novembrī

publicētais Latvijas PSR Augstākās Padomes paziņojums, ko pārspiežam zemāk šajā šī numura lappusē un kas vēsta to pašu komunistu propagandu un melus kā visus šos daudzos gadus. Raketa kopiju mums atsūtījis Latviešu Nacionālais Fonds, kas darbojas Zviedrijā.

Red.

LATVIJAS PSR AUGSTĀKĀS PADOMES PAZIŅOJUMS

Nesen ASV kongress pieņēma rezolūciju, kurā akcentēts, ka «ASV valdība tradicionāli atzīmē Latvijas neatkarības dienu 18. novembrī».

Jau zināmos melīgos izdomājumus par to, ka padomju vara Latvijā esot nelikumīga, šoreiz papildina ietekumli nosūtīti uz Latviju ASV prezidenta personīgo pārstāvi un Rietumu preses korespondentus, lai viņi 18. novembrī sekotu notikumiem Latvijā un ziņotu par tiem visai pasaulē.

Mēs, Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāti, kurus ievēlējusi latviešu tauta un kuri pauž tās gribu, kategoriski protestējam pret šāda veida rezolūcijām. Mēs paziņojam, ka tā ir rupja iejaukšanās suverēnas valsts iekšējās lietās, nopietns ANO Statūtu un Helsinku Nobeiguma akta pārkāpums, kas ir pretrunā ar vispārpieņemtiem starptautisko tiesību normām. Šādas rezolūcijas liecina, ka viens otrs Savienotajās Valstīs stūrgalvīgi negrib rēķināties ar zināmām vēsturiskām realitātēm.

Latviešu tautas sociālistiskās attīstības vēsture ir nesakraujami saistīta ar Lielā Oktobra uzvaru, ar padomju varas nodibināšanu Latvijā 1917. gada novembrī tās neokupētājā daļā, kas lika pamatus latviešu tautas valstiskumam. Latvijas strādnieku, kareivju un bezzemnieku deputātu padomju kongress 1917. gada decembrī ievēlēja jauno iskolātu — pirmo Latvijas padomju valdību, ko vadīja Fricis Roziņš, apmierināja Latgales darbaļaužu lūgumu Daugavpils, Ludzas un Rēzeknes apriņķus iekļaut Latvijā. Padomju varas — nodibināšanu atbalstīja darba tautas masas un latviešu strēlnieki.

To pārliecinoši pierādīja Satversmes sapulces 1917. gada novembra vēlēšanu rezultāti.

1919. gada janvārī, sabrūkot vācu okupācijas varai, apvienotās Latvijas strādnieku, bezzemnieku un strēlnieku padomju kongress svinīgi proklamēja padomju varu Latvijā, pieņēma suverēnas Latvijas Sociālistiskās Padomju Republikas (LSPR) Konstitūciju, apstiprināja valdības sastāvu ar Pēteri Stučku priekšgalā. Konstitūcijas pirmajā pantā bija teikts, ka apvienotā Latvija ir sociālistiska padomju republika, kura apvieno Kurzemi, Vidzemi un Latgali. Tieši tā pirmo reizi daudz gadus ilgā laikā latviešu tauta ieguva savu valstiskumu un suverenitāti.

Tragišķa mūsu tautas vēstures lappuse ir saistīta ar to, ka apvienotajiem ārzemju imperiālistiem un kontrevolūcijas spēkiem izdevās 1920. gada sākumā noņņaut jauno padomju republiku Latvijā un uzspiest tautai buržuāziskās diktatūras divdesmit gadu kundzību. Šīs vardarbības politiskais instruments imperiālistu rokās bija 1918. gada 18. novembrī izveidotā K. Ulmaņa marionešu valdība, kurai nebija ne teritorijas, ne varas, ne darbaļaužu masu atbalsta un kura turējās vienīgi ar Antantes militāro un finanslielo palīdzību.

Savu vēsturisko izvēli par ļābu sociālismam latviešu tauta atkal apliecināja 1940. gadā, kad tika gāzta K. Ulmaņa diktatūra un atjaunota padomju vara. Augstas politiskās aktivitātes atmosfērā, kad tautai bija garantēta brīva savas gribas izteikšana, tā paša gada 14. un 15. jūlijā Latvijā notika Tautas saelmas deputātu vēlēšanas. Par darba tautas bloka kandidātiem

savas balsis nodeva 97,8 procenti vēlētāju. Tūpat vienprātīgs bija Latvijas Tautas saelmas lēmums lūgt uzņemt Padomju Latviju PSRS sastāvā, kuru atbalstīja plašas darbaļaužu masas. Šī visas tautas prasība izskaidrojama ar dziļi apzināto likteņu kopību, ko bija radījuši Latvijas un Krievijas ekonomisko un kultūras sakaru daudzu gadsimtu vēsture.

Tas ir vienu vai otru amerikāņu senatoru un kongresmeņu politiskās sirdsapziņas un godprātības jautājums, ka viņi līdz pat šim laikam atzīst «buržuāziskās Latvijas diplomātisko pārstāvju» pilnvaras un neatzīst Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku, kas, neraugoties uz Rietumu diplomātisko noliedzšanu, ne tikai turpina dzīvot, bet arī sekmīgi attīstās padomju tautu brālīgajā saimē. Tagad Latvijas darbaļaudis piedalās visu sabiedrības dzīves sfēru revolucionārajā pārkārtošanā, kuras spilgtā izpausme ir demokrātizācija, atklātums, cilvēka radošās domas aktivizēšanās. Un tiem, kas gribētu mūsu atklātumu izmantot savtīgiem, antisociālistiskiem mērķiem, mēs atbildam: mēs nevienam neļausim vērsties pret to, ko mēs esam izcīnījuši ilgos gados, kopš Latvijā pastāv padomju vara, pret to, ko sociālisms devis latviešu tautai.

Gribētos ticēt, ka ASV kongresā uzvarēs veselais saprāts un jaunā politiskā domāšana un tāpēc tas atteiksies no bēdīgi slavenajām rezolūcijām «Baltijas jautājumā», ko vēsture atrisinājusi galīgi un neatgriezeniski, no iekšējās suverēnas valsts — Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas — iekšējās lietās.

LATVIJAS PSR
AUGSTĀKĀ PADOME

Vaidi pāršalc tundras, taigas
 Ausis griežas sāpju klaigas,
 Dabji ledus gālēs atbalsojas vaidi -
 Lūdzu: Dievs, kāpēc vēl gaidi?
 Kāpēc nevel verdzīb's slogu,
 Plaši never B r ĩ v ĩ b ' s logu?
 Karavīra zobens nesarūs, bet gaida,
 Lai to droša roka cīpās raida.
 Vīri, kas prot labo mīlēt, ļauno nīst,
 Tagad svešos ceļos klīst.
 Kāpēc tēvu zemē vēl arvienu,
 Vakar, šodien, katru dienu,
 Svešas mēles skan un gulgo?
 Mūsu tautu ļauna vara pulgo?
 Kāpēc garākas top kapu rindas,
 Sētās nečīkst aku vindas?
 Vai vēl tālu mūsu diena?
 Dievs, vai tālu vēl ir mūsu diena?
 Lieci beigties tautas mokām,
 Pacel mūs uz savām rokām!
 Brīvīb's saulei uzlekt ļauji,
 Mīlot, Latviju un latvju tautu skauji!
 Dievs! ļauj mūsu dienai nākt!
 Ļauj mums jaunu dzīvi B r ĩ v ĩ ē sākt!

ELLA ANDERSONE.

STIPENDIJAS LATVISKAI IZGLĪTĪBAI.

Stipendijas latviskai izglītībai fonds savā šī gada rudens sēdē izvērtēja un piešķīra stipendijas četrām latviešu studentēm \$ 2.250 apmērā. Tās piešķīra Astrai Apsītei studijām maģistres grādam San Hosē universitātē, Kalifornijā, prof. Edgara Andersona vadībā, un Dagnijai Durānei, Anitai Freimanei un Dainai Slokenbergai studijām Rietumčīgānas universitātē.

Stipendijas latviskai izglītībai fondu Dievturu Universitātes paspārnē dibināja 1986. gadā, un tas līdz šim ir izsniedzis stipendijas gandrīz " 24.000, tādā veidā ievērojami atbalstot latviešu jauniešu izglītības centienus. Līdzekļus piešķir latviešu jauniešiem, balstoties uz viņu iepriekšējiem akadēmiskiem panākumiem, kā arī uz pierādītu interesi par latviešu sabiedrības pasākumiem. Stipendijas ir pieietamas jeb kuram vidusskolniekam vai studentam jeb kurā no mūsu patvērumu zemēm. Kaut arī vairums stipendiju līdz šim izdalītas Ziemeļamerikas skolām un skolniekiem, viena no šī rudens stipendiātēm ir no Spānijas, otra no Zviedrijas.

Nākamajam gadam paredzētā kopējā stipendiju summa ir \$ 25.000; augstākā piešķīramā summa ir \$ 2.500. Stipendijas var pieprasīt ik kurai pasaules universitātei latviešu studijām (valodas, vēstures, folkloras, ģeografijas, u. c.), Minsteres latviešu vidusskolai, kā arī vasaras vidusskolām. Stipendiju fonda apsver pieprasījumus individuāliem pētniecības darbiem.

Veidlapas stipendiju pieprasīšanai saņemamas no Latviskās Izglītības Stipendiju Fonda, 7012 Church Street, Morton Grove, IL 60053, U. S. A.

L.V.S.

Lasītāji, paziņojiet savas adresu maiņas, ieskaitot dzīvokļa numuru. Citādi MLB Zīpotāju Jums nevaram vairs nosūtīt. Red.

Veidojas programma 1988. gada Rietumkrasā ta 3x3 nometnei, kas notiks no 22. augusta līdz 1. septembrim Latviešu Izglītības Centrā, Šeltonā, Vašingtonas štātā.

Nometnes vadītāja Rita Petričeka, kuras enerģiskās un entuziastiskās plānošanas rezultātā pagājušā gada 3x3 nometne lieliski izdevās, ziņo, ka nākošvasaras nometnei sarunājusi jau vadītājus tikpat kā visām paredzētām ievirzēm. Tie būs: Uldis Nollendorfs (Būvniecība - dalībnieki būvēs malkas šķūni), Māra Reinolda (Folklorā), Emīls Elstipš (Fotogrāfija), Gvido Augusts (Latvian Heritage - angliiski runājošiem), Mirza Sarkanbārde (Latviskā virtuve), Olafs Stumbrs (Literatūra), Biruta Zommere (Podniecība), Jānis Peniķis (Politika), Maija Ikstruma (Rokdarbi - uzsvars uz prievīšu aušanu), Marks Bluķis (Rotkalšana), Ilze Tauriņa - Barona (Teātris un Mārtiņš Štaubers (Žurnālistika). Bez tam koplekciju ciklu Latvieši pretī 21. gadu simtenim, kurā piedalīsies virkne izcilu lektoru un dažādu tematu speciālisti, vadīs Ziemeļkalifornijas APSKATA redaktors Ojārs Celle. Ņemot vērā, ka PBLA ir izsludinājusi 1988. gadu par latviešu valodas gadu, nometnē paredzēta Latviešu valodas ievirze, kurai vadītājs vēl nav sarunāts.

Paredzētas nodarbības bērniem. Ar latviski runājošiem nodarbosies Sarma Skereta, bet ar latviski nerunājošiem - Gundega Valiana. Nometnes vadītājas vietniece ir Biruta Zommere, vadītājas palīdzē - Dzidra Upāne, kassieris - Juris Petričeks, informācijas daļas vadītāja - Māra Celle, bet reklāmas māksliniecisko apdari veidos Gvido Augusts.

Dalības maksa būs sekojoša: \$ 60 no personas (ne vairāk kā \$ 150 no kodolģimenes, t. i., viens vai divi pieaugušie un viņu mazgadīgie bērni); \$ 30 no vecvecāka, kas ieradies kopā ar kodolģimeni; \$ 25 par piedalīšanos 27./28. augusta nedēļas nogalē vien; \$ 15 par vienu dienu vien; \$ 5 par vienu lekciju vien.

Bez tam maksa par uzturu un dzīvošanu nometnē devīpas dienas būs: \$ 180 pieaugušai personai; \$ 120 bērniem no 6 - 18 g. v.; \$ 60 bērniem zem 6 g. v. Īslaicīgiem dalībniekiem par uzturu būs jāmaksā \$ 18 par dienu vai \$ 7 par atsevišķu ēdienreizi. Naktsmājas maksās \$ 12 par diennakti.

Ko jūs darīsiet ar savu dārgo laiku nākošvasar? Vai iemācīties vēl ko vairāk par savas tautas kultūru būs starp jūsu prioritātēm? Brauciet uz 3x3 nometni!

MĀRA CELLE.

INFORMĀCIJAS DARBINIEKS AIZSAULĒ.

1987. gada 7. novembrī, Hamiltonā, Kanadā, 79 gadu vecumā miris Jānis BIERIŅŠ. Neatkarīgajā Latvijā viņš bija Latvijas radiofona vispārējās daļas vadītājs, bet kopš 1961. gada žurnāla JAUNĀ GAITA atbildīgā redaktora vietnieks.

J. Bieriņa mūžs ir līdzīgs daudzu latviešu censonu gaitām. Dzimis 1908. gada 15. janvārī, Bērzaunes muižā, netālu no Gaiziņa kalna, viņš izauga muižas centrā, kur viņa tēvs bija kalējs. Pagasta skolā mācības daļē-

ji bija krievu valodā. Ar vecāku pabalstu Jānis 14 gadu vecumā ierodās Rīgā, kur vēlāk pabeidza valsts I. vidusskolu. Abas klasiskās valodas - grieķu un latīņu - viņu ļoti saistīja. Dziļi viņš pārdzīvoja savu iesvēti 1924. gada Lieldienās, Māras baznīcā. Pēc tēva nāves 1926. gadā (primitīvā smēdē dabūta tuberkuloze) Jānis pārmaiņus studē un strādā lauku darbus tēva mājās. Visvairāk viņam patīcis prof. A. Švābes lasītais (patiesībā no galvas stāstītais) kurss "Latviešu tiesību vēsture".

Vēlāk strādājis 9. iecirkņa miertiesā, Latvijas Amatniecības Kamerā un Latvijas radiofonā. Kopš 1961. gada ar dedzību un pašaižlīdzību ziedoja laiku žurnāla JAUNĀ GAITA redakcijas darbam.

Nostrādājis informācijas nozarē 50 gadu, J. Bierīņš augsti vērtēja brīvu domu un atklātību un tāpēc bija arī cītīgs Montrealas Ziņotāja lasītājs.

Sēru dievkalpojumu 11. novembrī, Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudzes baznīcā vadīja nupat ievēlētais mācītājs Ivars Gaide.

Uz J. Bierīņa vēlēšanos nodibināts viņa piemiņas fonds, lai veicinātu latviešu kultūras pastāvēšanu un veidošanos ārpus Latvijas. Fonds ik gadus 15. janvārī - Jāņa Bierīņa dzimšanas dienā - piešķirs balvu vismaz 1000 dolāru vērtībā kādam latviešu kultūras darbiniekam vai trimdas kultūras organizācijai par paveikto darbu vai uzsāktu projektu latviešu valodas pētniecībā, žurnālistikā, literatūrā, teātra un tēlotājas mākslās, mūzikā un tml.

Izņēmuma gadījumā balvu var piešķirt arī cittautietim ārpus Latvijas par izcilu latviešu kultūrai veltītu darbu.

Jāņa Bierīņa draugi un labvēli ziedojumus fondam var adresēt: J. Bierīņš Memorial Foundation, Box 20, Postal Station B, Hamilton, Ontario, Canada L8L 7T5.

L. Z.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES.

DAŽI JAUTĀJUMI UN ATBILDES.

Atbildēšu uz jautājumiem, kurus esmu dzirdējis latviešu sabiedrībā, kā arī uz tādiem, kas radušies, atbildot iepriekšējos jautājumus.

Kāpēc dievturība mūsdienās ir populāra?

Aktīva latviešu emigrantu paaudze, kas nav bijusi sevišķi dedzīga baznīcā gājēja, vēro, kā apkārtējo latviešu katoļu, luterāņu, baptistu un citu lielo denomināciju bērni pāriet mītņu zemju katoļu, luterāņu un baptistu baznīcās, tā pamatot piederību latviešu kopībai. Nākot divdesmitos un trīsdesmitos gados, cilvēks parasti meklē pēc savas eksistences nopietnāka izskaidrojuma un līdz ar to notiek pieslēšanās tai ticībai, kas šķiet tuvāka viņa eksistences izskaidrojumam.

Latviešiem ir nemitīgi propagandēts, ka viņu eksistence slēpjas latvietībā. Tādēļ, vēloties savu latvisko identitāti pārnest uz saviem bērniem un nākošajām paaudzēm, tie pāriet dievturīgu reliģijā, vai, kā viņi paši saka, "dzīves ziņā".

Kā ar dievturību nākotni?

Izglītoties un iegūt labāku saimniecisku stāvokli mītņu zemēs ir viena no prioritātēm caurmēra latviešu Izklāides ģimenei. Vai dievturību bērni un bērnu bērni turpinās nodarboties ar veļu godināšanām un zalkšu barošanu? Tas apšaubāms. Līdz ar aiziešanu no dievturību kulta ietekmes, pēcnācēji aizies arī no latvietības. Pētījumi ārzemju latviešu vidū rāda, ka baptistu grupa ir pirmajā vietā starp tiem, kas ar vairākām paaudzēm turas pie latvietības. Tomēr, pat viņu bērnu bērnu un bērnu bērnu bērnu paaudzes ar laiku asimilējas mītņu zemju sabiedrībā.

Kāda ticība neasimilējas?

So jautājumu esmu pētījis vairāk nekā divdesmit gadu un esmu nācis pie slēdziena, ka grupas, kuru ticība ir saskaņā ar JHVH (eksistences radītāja un uzturētāja) nākotnes mērķiem, neasimilējas apkārtnes sabiedrībā. Šādas ticīgo grupas ir izturīgas un ātri pieaug.

Piemēram došu no Vācijas izceļojušo huterītu kristiešu kopību. Šī ticīgo vienība, dzīvojot Amerikas Savienotās Valstīs un Kanādā, ir paturējusi savu identitāti jau 450 gadus. Huterītu izturība ir ilgusi vairāk kā vienpadsmit paaudzēs. Huterītu ticība tās sākumā un mūsu dienās ir harmonijā ar Radītāja plānu. Latvieši, kuri nākuši pie Kristus atziņas, no šīs grupas var daudz mācīties.

Kas atklāj JHVH nākotnes plānus?

Mūsu eksistences radītājs un uzturētājs sūta ikvienas sabiedrības vidū savus praviešus, kas tad, parasti nicināti un sabiedrības nievāti, ziņo, kā nelielai ļaužu vienībai iekļauties Tēva nākotnes nolūkos. Huterītiem šāds nākotnes redzētājs bija Jakobs Hutteri (Jacob Hutter). Ja kāda sabiedrības grupa tiecas pēc gadsimtos ilgstošas identitātes saglabāšanas, tai vajadzētu vēlēties 90 % no sava laika un laikrakstu telpas meklējot un izvērtējot, kas ir viņu sabiedrības nākotnes redzētājs. Visiem Tēva praviešiem ir viena kopēja īpašība. Viņi runā par sabiedrības grēkiem un cilvēku kļūdām. Nekādā gadījumā viņi nerunā, lai izpatiktu tautai, kā to mūsu dienās dara luterāņu, katoļu un, pārsteidzošā kārtā, arī baptistu mācītāji.

Kāpēc latviešiem ir lielas grūtības?

Tāpēc ka latviešu izpratne par praviešiem ir tuvāka barbarisko austrumu nekā kristīgās rietumu pasaules izpratnei. Ja rietumos par pravieti sauc to, kas atklāj sabiedrības grēku un tautas nepareizās ievirzes, tad starp latviešiem un visā Austrumeiropā par praviešiem devē populāru dzejnieku vai atzītu sabiedrisku darbinieku. Pamatā visiem Austrumeiropas demagogiem un despotiem ir šo tautu ignorance attiecībā tieši uz Tēva praviešiem. Salīdzinot rietumu un latviešu periodiku, atklājam lielu starpību. Rietumos speciāli rakstnieki, kolumnisti analizē sabiedrības grēkus, toties latviešu periodika, līdzīgi Austrumeiropas preseī, pārpilna pašslavināšanas rakstu. Latvieši sevi izputina ar pašslavināšanu.

Kāpēc pasaulē ir dažādas tautas?

Tāpēc ka cilvēces iesākumos ļaudīm patika

sevi slavēt. Sev par godu tie sāka celt augstu pieminekli. To viņi darīja tāpēc, lai nākošās paaudzes daudzīnātu viņu varoņus un viņu slavu. Šāda cilvēces ievirze nebija eksistences radītāja plānos. JHVH izklīdināja cilvēkus pa pasaules kontinentiem un deva viņiem valodas atšķirības. Tautas radās senās cilvēces nepareizas ievirzes rezultātā.

Kāds ir tautu nolūks?

Mūsu nākošais loģiskais jautājums ir, ar kādu nolūku JHVH tā darīja? Kāpēc būtu vajadzīgas cilvēku grupas ar atšķirīgām valodām? Pirmkārt, lai ierobežotu cilvēku lepību un pašslavēšanos (egocentrību). Ja kāda tauta kristu par upuri pašslavēšanās iedomām, kaimiņos dzīvojošā to varētu sodīt. Visa cilvēces vēsture ir vienas tautas sodīšana ar otru. Visbiežāk sods nāk tieši tādēļ, ka tauta ir sākusi sevi slavēt un daudzīnāt; sākusi celt pieminekļus saviem varoņiem. Sākusi dziesmās apjūsmot visu, kas nāk no viņas pašas.

Kāds ir latviešu stāvoklis?

Latvieši pašreiz atrodas sodītas tautas stāvoklī. No šī stāvokļa var izkļūt to nekavējoties atzīstot, nožēlojot grēkus un sākot slavēt un godāt esamības Tēvu. Viņam vienīgajam pienākas gods un slava. Tēvs savos likumos un baušļos ir paziņojis neviena cita dieva dievināšanu: ne tēvzemes, ne savu izbījušu tautas darbinieku vai varoņu dievināšanu, ne arī kāda cita objekta godināšanu. Kļūdu atzīšana ir mūsu pirmais solis.

J. PURVIŅŠ JURJĀNS.

KĀRLIS BĒRZIŅŠ

un viņa krāsu traipi Latviešu Centrā, Toronto.

Piektdienas vakara stundā ieradusies daži kollēgas, personīgie draugi, mazs pulciņš gleznošanasmākslas cienītāju un paziņas. Skatīti atklāj A. Kunderāts ar Kārļa dzīves ceļa īsu apskati līdz šodienai, savu stāstījumu piebārstot ar mazām humora dzirkstīm, kas visiem patīkami kutināja ausis un izrāva pa mazam smieklīgam, kas kuplināja tāpat, kā tortei vēl pa virsu uzberot pūdercukuru un pie sāniem iespējot mazas šokolādes pleckīpas. Vācijas trimdu Kārlis pavadījis angļu zonā, slavenā Mērbekā, kas skaitījās liels latviešu centrs tajos apstākļos. Tur dzima, zēla, veidojās un attīstījās mūsu trimdas teātris, dziedāšanas un mūzikas koncerti katru nedēļas nogali, gleznu izstādes u. t. t., dažādi sarīkojumi raibā rindā pa nedēļas vidu. Kārlis ar pilnu sparū dzīvoja tai burzmai līdzī un pielika savu roku gleznotāju kursos gan kā skolotājs, gan kā skolnieks pats.

Kārlis savu enkuru izmeta Toronto.

Par glezniecību un dažādiem stiliem nikni strīdējās vakar, to pašu dara šodien, šimpēsies rīt un vēl ilgi pēc tam, bet mūsu Kārlis ar pirmo cirtēnu atrada to īsto bīmšteinu: viņš vienkārši ielauzās Ītonā (Eaton), kur ilgus 35 gadus bez elpas atvilkšanas viņš aplipināja autiņus ar visādiem spīdīgiem enģeļiņiem, citādiem brīnumiem un ķēmiem un vadāja tos garā rindā pa Toronto ielām zem nosaukuma - "Santa Claus Parade". Kā viņš, būdams vienkāršs Dīpītis, zināja un varēja to izdarīt, aiziedams simtiem kandidātu priekšā, tas

ir noslēpums vēl šodien. Ar to viņš ir daudzu mūsu mākslinieku Kolumbus, kas prata olu nostādīt uz galda stateniski.

Centra mākslas zālona abās telpās sienas dekorētas ar Kārļa darbiem. Tie ir radušies gadu gājumā pa retiem vaļas brīžiem, kad gleznošanas Mīza pārdaudz sāka kutināt smadzenes un nedeva mieru krāsu paletēi. Izstādīto darbu nav daudz, tiem visiem tendence uz lielumu un cenšanās uz augšu. Tas, manuprāt, pareizi un atbilst Kārlim pašam. Uz sāniem pa kreisi, vai pa labi var iegrist elkoni kādām ribās, bet uz augšu telpas diezgan - viss universs Kārļa rīcībā. Darbi nav iegūstami, jo Kārlis strādā pašā priekā dēļ, un mūsu acīm kur mieloties.

Ir jau daži gadi, kopš Kārlis iekāpis siltās pensionāru čībās. Cerēsim, ka viņš savu vareno rumpi neielocīs mīkstā atzveltnes krēslā un savu galvu neiebāzīs TV kastē tāpat kā Štrauss savu galvu smiltīs, bet sāks centīgāk strādāt gleznošanas mākslas laukā. Gaidīsim Nr. divi parādīšanos tautai.

Pēc pieņemtas tradīcijas tika servēta arī viņa glāze ar sīkiem sierīņiem un citiem našķiem. Viss kopā bija patīkams un lietderīgi pavadīts vakars, par ko paldies Kārlim par parādīšanos tautai.

Ar cienīšanu zīmējas

EDUARDS TILTIŅŠ.

PS. Šis te rakstiņš nav ne kritika, ne recenzija, ne kas cits tamlīdzīgs. Tas ir vienkāršs drauga sveiciens draugam.

PETSAMO KABA LAIKĀ.

Vienu kuģa kravu aizvedu arī uz Petsamo, Somijā. Dienā pie mullīpa, izdodot kravu, krievi šāva ar lielgabaliem. Katru vakaru gājām uz enkura, zem kalna, kur granātas nekāra. Ar pārtraukumiem krievi šāva visu nakti. Reiz kāda granāta kēra barakas, kur bija sievietes ar bērniem. Izcēlās naktī liela brēka - "pergele" vien dzirdēja. Pergele ir velns somiski.

Bija maija mēnesis un gaidījām rīkojumu Petsamo atstāt. Visa komanda kēra mencas ar bļitkošanu. Tā nu viss klajs bija pilns ar zivīm. Visas smuki lielas. Matroži un kuri nātāji veikli iztīrija zivis un sasālīja līdz atvestās mucās. Roterdamā tās pārdevām par lielu cenu, jo cilvēki tur badojās. Zēni pat dzēra angļu viskiju, ko vāciešiem nedeva. Ap pusdienas laiku uznāca sniega vētra. Pienāca arī rīkojums tūlīt atstāt Petsamo.

Bijām kādi 5 kuģi, kas gāja viens aiz otra. Labos sānos vācu ātrlaivas. Kad tikām no kalna aizsegas laukā, parādījās saulīte. Krievi no Fišerhalbinselas atklāja lielgabala uguni. Vācītis atkal no Linakhamari atbildēja, un mēs ar kuģiņiem pa vidu. Somu locis vāciski teica, ka krievi sākot šaut labāk un labāk. Komanda (no postēpa brīvie) gulēja uz vēdera kuģa kajītes aizsegā, kreisā pusē. Pēc kāda laika varējām mainīt kursu pa 90 grādiem uz kreiso un atstāt šāvėjus aizmugurē. Vācu ātrlaivas taisīja dūmu aizsegu. Krievi redzēja tikai mastus, varbūt, skursteņus. Nedabūjām nevienu trāpījumu, kaut granātas reizēm lidoja starp

mastiem.

Kirkenesā uzpēnām rūdu un atkal bijām sešas nedēļas ceļā uz Roterdamu, jo angļi traucēja satiksmi. Pa ceļam bijām gandrīz katrā norvēģu ostā, jo konvojā negājām. Gaidījām, lai angļi aizbrauc iedzert savu "blacktan", tad turpinājām ceļu.

JŪRNIKS SAULRIETĀ.

PELĒKAIS.

No cikla "Nēpabeigtā varavīksne".

Pelēkais ar neko neizcēlās: izvairīdamies no ekstrēmjiem viņš bija ne balts, ne arī melns - bet pelēcīgi pelēks, tāds pats kā viņa spoži pelēkais sporta auto. Savu savrupmāju bija cēlis no gaišpelēkiem ķieģeļiem ar tumši pelēku jumtu. Mēbeles bija tāda pat topkārtā, kā ķieģeļi ārpusē.

"Ritvars žēlojas, kā mūsu ģimenē neesot krāsu, viss esot pelēks, garlaicīgs!"

Pelēkais pacēla pelēkās acis no pelēcīgā laikraksta: "Tā jau var teikt, bet es nedomāju, ka mūsu sešpadsmit gadīgais dēls to zin labāk par mums". Ar to saruna Pelēko mājā bija beigusies. Dēlam Ritvaram patika fluorescentās krāsas, un vaļas brīžos viņš zīmēja plakātus. Tēvs - Pelēkais bija inženieris un reizi gadā devās uz profesionālo inženieru biedrības sanākumi Otavā. Uzvilka savu pelēko smokingu, saglauda pelēcīgos matus un gaidīja, kamēr Pelēkā kundze iznāca no modernās guļamistabas ar savu gaišpelēko vakartērpu. Pat dzintara rotas viņai likās pelēcīgas.

"Saderīgs pāris" ļaudis bija teikuši par viņu precībām pirms 18 gadiem. "Ja sajauc visas krāsas kopā, iznāk pelēkais," dēls Ritvars kādu vakaru bija teicis. Viņš hesaprata, kāpēc tēvs, Pelēkais, nemīl gleznas: mājā bija daudz skulptūru, no dažādiem pelēcīgiem materiāliem darinātas. "Forma, dēls, ir svarīgāka par krāsu. To jau zināja grieķi, to tagad pielieto auto dizaineri. Tāpēc jau mans "Boršts" visiem tā patīk: tā ir skulptūra uz riteņiem!" - "Bet es gribu krāsas", ietiepās dēls. Pelēkais tikai kratīja galvu un nogrieza šķēli pelēcīgas saldskābmaizes. "Pat maize tev pelēka," zobojās dēls. - "Patiesībā tāda pelēkā krāsa nemaz neeksistē," viņš sāka skaidrot dēlam. "Redzi, pelēkais atstaro visu, kas tam apkārt. Kad senos laikos mākslinieki pirmo reizi izgāja ārā no savām studijām un kad tie sāka rūpīgi vērot pelēcīgās avis, respektīvi, aitas, viņi ievēroja, ka apakšpuse tām zaļa no zāles, bet augšdaļa zila no debesīm, sāni iedzeltēni no saules. Saproti?" - Ritvars neklausījās, bet uzgrieza pelēcīgo - melni balto televizoru. Arī tur viss bija pelēks. "Daži mani draugi domā, ka tu esi krāsu akls," nemitējās dēls, bet tēvs bija nepielūdzams. "Ja es klausītos, ko citi par mani domā, es dzīvē nekur nebūtu ticis," viņš piemetināja un nogāja pagrabā krāsot vienu sienu, kas bija mazliet pasākusi pelēt. "Es krāsoju pelēko uz pelēkās sienas, un tā man ar vienu kārtu pietiks," viņš bija sievai izskaidrojis. Krāsojot radās grūtības: nevarēja redzēt, ko krāsot, jo siena un krāsa bija uz mata vienādas. Pelēkais nolēma, ka krāsos tikai tur, kur pelējums. Pelēkā krāsa palika pāri. Pie reizes izkrāsos savu foto - istabu, kas bija pavisam tumši pelēka. Pelē-

kajam patika tur ielīst un darboties ar meln-balto fotomākslu. Pats attīstīja, kopēja uz maigiem papīriem, kas nebija kontrastaini. "Pelēcīgajās topkārtās var visu saredzēt," dēlam pie brokastīm bija teicis Pelēkais. "To jau zināja pat japāņi, daudz lietodami tušu, ko viņi atšķaidīja ar ūdeni, tā rīkodamies ar veselu topkārtu - no visgaišākā līdz vistumsākajam pelēkam, bet reti tīru melnu."

Arā bija pelēcīga, mākoņaina diena, un tas Pelēkajam pavisam patika. "Saulē visu balīna," viņš teica, "bet daba pati ir iebūvējusi gaismas filtrus mākoņu veidā."

Pelēkais, brokastis paēdis, devās uz garāžu, iedarbināja savu pelēko sporta auto un devās uz biroju. Uz ielas bija daudz pelēcīgu automašīnu, bija daudz pelēcīgu braucēju. Sāka līt. Pelēcīgi atspīdumi pelēcīgās pelēkēs. Pelēkais jutās savā elementā. Viņš zināja, ka košas krāsa patīk pirmskolniekiem un neizglītotiem cilvēkiem, bet laba gaume allaž saistījās ar pelēko. Ar liegām topkārtām. Pelēkajam bija izkopta gaume, pelēcīgi kultivēta, profesionāli attīstīta. Pat viņa inženierzinātnes problēmām nebija krāsas; tās bija abstraktas problēmas un formulas. Var jau būt, ka viņš bija mazliet formāls, bet tāties korekts. Tas bija Pelēkā dzīves un progresā ceļš. Viņš bija praktisks. "Ar Ritvaru man par to pelēko vēl būs jārunā," viņš domāja, pie sava biroja durvīm piebraucis. Arī birojs bija pelēkā krāsā.

TĀLIVALDIS ĶIKAUKA.

PASTMARKU KRĀŠANA

- veselīga brīvā laika nodarbība.

Kāds tautietis, pastmarku krājējs, reiz man rakstīja: "Ar pastmarku krāšanu nodarbojos savam paša priekam, jo šī nodarbība izklaidē no maizes darba un ļauj paceļot apkārt pasaulei, markās izskatīt pasaules notikumus un iedziļināties pasaules vēstures izpratnē, kā arī mācīties pasaules ģeografiju. Tā ir atpūta pēc 'dziļšānās pēc dolāriem', kā arī šo dolāru 'izsaimniekošana', norakstot budžeta zaudējumus dažu labu dolāru, tam pretim gūstot atmiņas atsvaidzināšanu par pasaules notikumiem." Tā par pastmarku krāšanu runā mūsu tautietis, kas sava mūža lielāko daļu ziedojis šai nodarbībai. Neviens gan nespēs saskatīt tos miljonus cilvēku visā pasaulē, kas šai nodarbībai nododas gan ar mazāku, gan lielāku aizrautību. To vidū ir gan miljonāri, gan cilvēki, kas kāri uzceļ katru uz ielas nomestu lietotu pastmarku vai aploksni, un tie ir laimīgi par katru atrasto jaunumu.

Pastmarku krājējus varam sadalīt vairākās interešu grupās. Ir krājēji, kas krāj tikai vērtīgās, retās pastmarkas, ieguldot tanīs samērā daudz naudas. Tie ir, t. s., 'pelēkas krājēji'. Tāpat kā dažādu vērtspapīru tirgū, pastmarku pasaulē to cenas krīt un atkal iet uz augšu. Šiem krājējiem, par kādiem tos patiesībā nevarētu saukt, maz interesē, kas ir uz tām un kādam nolūkam tās izdotas. Tiem tikai rūp aprēķins, cik par tām pēc īsāka vai garāka laika sprīža varētu nopelnīt.

Tad ir ļoti daudz krājēju, varētu teikt, pat to lielākā daļa, kas markas krāj savam

priekam. Cik gan daudz dažādu jauku attēlu un vēsturisku notikumu tajās attēlotu. Šī grupa tālāk dalās visas pasaules, tā arī atsevišķo valstu pastmarkās. Sakrāt visas pasaules izdevumus ir tikpat kā neiespējami - ir taču tik daudz valstu, un katra cenšas izdot pēc iespējas ko interesantāku, lai iegūtu sev vairāk naudas. Iespējamāki jau ir sakrāt kādas atsevišķas valsts visus izdevumus un pat par nevisai lieliem izdevumiem, markas pārķot izvēlētais valsts pasta katoņos.

Pēdējā laikā arvien populārāka kļūst, t. s., motīvu krāšana. Tas nozīmē, ka krājēji izvēlas kādu zināmu attēlu grupu, teiksim, putnus (personīgi krāju pūces uz pastmarkām no visas pasaules), puķes, tauriņus, ievērojamu mākslinieku gleznu attēlus u. t. t. Ir tikpat kā neiespējami uzskaitīt visu motīvu iespējas. Šīs motīvu kolekcijas ir tiešām jaukas un interesantas, piemēra pēc, gleznu attēlu. Pārļapojot albūmus ar šādām pastmarkām, skatītājs var justies, ka atrodas kādā lielā gleznu izstādē, kurā skatāmi tik daudz labu darbu. Katra valsts, protams, izdod tikai labāko gleznotāju darbu attēlus. Puķu motīvi, cik to gan daudz un dažādu, labi iekārtotā albūmā var radīt sajūtu, ka skatītājs atrodas botāniskā dārzā un ka katra puķīte raugās uz to un izsmaržo savu smaržu.

Mēs katrs esam mazākā vai lielāka mērā saistīti ar savu ikdienas darbu, rūpēm un nepatīkšanām. Katrs cilvēks pēc nogurdinōša ikdienas darba meklē ko vieglāku, lai varētu izklaidēties un atgūt parasto mieru. Tādi ir arī pastmarku krājēji.

Pirms dažiem gadiem man bija izdevība lasīt kādu Indijas pastmarku krājēju žurnālu. Tanī, starp citu, atradu kādu visai interesantu rakstiņu, kurā bija aprakstīts kādas poļu ārstu grupas pētījums par to, kādu iespaidu uz cilvēku veselību un mūža garumu atstāj dažādas brīva laika nodarbības. To atzinums bija visai interesants - pastmarku krājēji esot vieni no tiem, kas vismazāk slimojot un parasti sasniedzot ilgāku mūža garumu. Ārsti pat ieteica dažos slimības gadījumos slimniekiem nodarboties ar pastmarku krāšanu, lietojot šo nodarbību kā psihoterapiju.

Laikam jau, šiem ārstiem taisnība vien būs. Pierādījums nav tālu jāmeklē. Paskataties mūsu filatēlistu sanāksmēs un filatēlijas izstādēs, un jūs redzēsiet, cik tur daudz smaidīgu, laimīgu seju, kam jau tālu pāri pusmūžam. Vai arī tu nevēlies pievienoties šim veselības kōpšanas pasākumam?

K. STRAŽDIŅŠ.

BETLEMES ZVAIGZNE.

Vizija.

Saulainā Saulgriežu pēcpusdienā Betlemes gani ierauga, ka no Jeruzalemes puses nāk ceļotāji, sievietes uz ēzeļa vīrieša pavadībā. Ceļotāji nāk un apstājas, nāk un apstājas kā slimi, kā visas pasaules smagumu nesdami uz saviem pleciem...

Ar saulītes rietu ceļotāji nāk un apmetās Betlemes ganu stallītī, dažu akmeņu metienu no ganiem un ganāmpulka. Viens no ganiem iesaucās: "Kā tā, bez mūsu ziņas?!" Otrs mierina: "Necelsim iebilžu, lai ceļotāji pārņakšpo, laikam, ir noguruši. Lietus nelīst. Mēs nakti

pavadīsim tepat, pie ganāmpulka." Krēslai uznākot, gani, muguras sadūruši kopā, iemīga. Viens no ganiem pamodies iesaucās: "Icik, Icik, raugies - zvaigzne krīt no debesīm. Tieši uz stallīti. Būsim beigti."

"Zeika, guli, nemurgo! Zvaigznēm ir nolikts Dieva ceļš un gaita."

Iciks tomēr atver acis un izbailēs iesaucās: "Tev, Zeika, taisnība, zvaigzne nekrīt zemē, tā ar saules gaismu un siltumu ir apstājusies uz stallīša... Ganāmpulks, no Zvaigznes gaismas apspīdēts, ceļās kājās, lai dotos tālāk ganībās..."

Piepeši no stallīša izskan neredzamu balsu dziedāta skaista dziesma - "Jūs, bērniņi, nāciet!..." Gani, kā aicināti nāk līdz stallītim, līdzī nāk arī lopiņi. Gani stallītī ierauga, silītē gulošu, jaunpiezimušu bērniņu, krīt ceļos un atdod godu kēniņu kēniņam Jazum. Saulei lēcot, zvaigzne virs Betlemes izbālē, izkūst saules gaismā...

Zeika nomet savu gana spieķi, iesaukdamiest "Es iešu uz Jeruzalemi, stāstīšu par notikumu Betemē rakstu mācītājiem, lai nāk uz Betlemi!" Ka zvaigzne kā degoša bumba, kas izstaroja gaismu un siltumu naktī, ir bijusi nolaidusies virs Betlemes ganību laukiem, to Jeruzaleme un tālā apkārtnē zināja, bet gana Zeikas stāsts par notikumu Betlemes stallītī ir padarījis domīgus Svēto rakstu tulkotājus - mācītājus, tā Romas pārvaldnieku Herodu...

Rakstu mācītāji un Heroda izlūki nākuši uz Betlemi brīnumbērnu apraudzīt, bet neatraduši... Gani tik vien varējuši pastāstīt, ka uz ēzeļa māte ar bērnu un vīrietis aizgājuši Jeruzalemes virzienā. Heroda atzinums bijis, ka jādara kaut kas vairāk... Izdevis pavēli: Judejā visi pirmdzimtie vīriešu kārtas bērniņi līdz divi gadu vecumam jāiznīcina - jānokauj...

Naktī Jāzepam sapnī parādās enģelis un saka: "Jāzep, celies, ņem bērniņu un māti, ceļo, bēdz uz Ēģipti!" Jāzeps ceļās, ņem Mariju un bērniņu Jēzu un ēzeļmāti un ceļo, bēg uz Ēģipti.

Vēl šodien Jeruzalemē jūdi pie Svēta mūža apraud Heroda jūdu tautas izslepkavošanu... Kristus ir dzimis par mums!...

J. DIMANTS, sr.

LASĪTĀJU FORUMS:

JAUTĀJUMS J. PURVIŅAM JURJĀNAM.

Bieži esmu lasījis J. Purviņa Jurjāna rakstus MLB Zīpotājā, kur viņš mūs aicina mesties JHVH apkampienos, vai pretējā gadījumā mūs biedē ar viņa atriebību. Latviski vajadzētu rakstīt Jāve vai Jahve, jo svešvārdu rakstībā mēs mēģinām pietuvoties vārda izrunai, ne sākotnējai rakstībai. Senebreju valodā patskapi tika jāievieto. Taču ne jau šī valodas jautājuma dēļ rakstu šo vēstuli. Gribu jautāt J. Purviņam Jurjānam, vai viņa mums ieteiktais Dievs ir tas pats Dievs, kas uz Mozu runādams, jūdiem pavēlēja izkaut viņu septiņas kaimiņtautas un pārņemt viņu zemes ar visiem laukiem, lopiem un pilsētām savā īpašumā?

Te gan būtu jāpiebilst, ka gluži visi apkauti netika. No vienā vienīgā tāda karaģājiena pārvestas tika 32.000 meitenes, kas "ne bija vēl ar virietu gulējušas", un tad tās tika sadalītas starp virsniekiem un priesteriem. Varam tikai iedomāties, kāds bija viņu tālākais liktenis.

Vai L. P. J., tiešām, aicina mūs pielūgt Dievu, kas saka: "Tev nebūs nokaut! bet pats liek apkaut miljonus? Tagad, liekas, sāku saprast J. P. J. "neērtību" par savu latviešu tautību. Nav taču viegli būt tikai otrās šķiras pilsonim un pārtikt no tām druskām, kas nobirst no izredzētās tautas galdiem.

Iespējams, ka Staļins un Hitleris arī dzirdēja "balsis no augšas": pirmais taču piedēvēja pie izredzētās šķiras, bet otrais - pie izredzētās tautas. Piekritu J. P. J., ka Andrievs Ezergailis ir vienīgais no mūsu vēsturiekiem, kas nebaidās pieskārties mūsu "tabu" tematiem - par latviešu lomu nevainīgu cilvēku apšaušanā pēdējā kara. Mūsu parastā aizbildināšanās ir, ka Čekā strādāja daudz žīdu, bet neaizmirsīsim, ka tur strādāja arī daudz latviešu un ka sekojošās deportācijās cieta arī žīdi. Kāda arī šī attiecība nebija, mums tomēr nevajadzēja palīdzēt Hitleram viņa asiņainajā darbā. Vainīgie taču aizbēga, un tie, kas palika, bija lojāli pilsoņi.

VALDIS KRĀSLAVIETIS.

PAR KĀRĻA CERBUĻA RUNU.

Vēlos atsaukties uz Kārļa Cerbuļa 18. novembra runu Montrealā, ko lasīju MLB Zīpotājā (12/87). Man nav vēlšanās izcelt Cerbuļa runu kā tādu, bet pieminu to tāpēc, ka tajā atklāstas daudzu trimdas vadoņu politisko domu murgi.

Tie atbalsojas šā:

Mēs, trimdas vadoņi, esam kā viens ar varonīgo latviešu tautu Latvijā un nožēlojam ka latvieši ārzemēs ir politiski glēvuļi. Ko var sagaidīt no rietumu latviešu tūristiem; ja tie neatbalsta PBLA sarīkoto preses konferenci Helsinkos? Nez! kāpēc tie pat brauc uz Latviju?

Skat!, mēs, trimdas vadoņi, redzam, ka latvieši Latvijas galvenās pilsētās ir skaitliskā mazākumā. Mēs ne tikai šo faktu nožēlojam, bet, ar atkārtotu suverinitātes piesaukšanu, demonstrējam, ka mums neinteresē īstas politiskas iespējamības. Varonīgie latvieši Latvijā, rietumu latviešu tūristu radi, ar trimdas vadoņu palīdzību radīs tādu taurēšanu, ka Padomija drīz sabruks.

Zini, sauksim uz Baltijas jautājuma iztirzāšanu Eiropas un pasaules politiskos centros. Tāds sauklis labi izklausās un dod cerību līdzīgi domājošām personām Latvijā. Nekur gan nepieminēsim, ka tādām pārrunām, vismaz Apvienoto Nāciju apjomā, nav konkrētu cerību.

Nav brīnums, ka trimdas oficiālām organizācijām, kā, piemēram, PBLA nav plašas atsauksmes ārzemju latviešos. Tie labi saprot, ka trimdas organizācijas jau sen ir apmainījušas brīvo politisko intelektu un debates ar politisko dogmu un noteiktību. Tagad, kad tiešām, Padomju sabiedrībā notiek savilgums, trimdas līderi atrod sevi tikai tukšas, neīsti skanīgas frāzes.

Jautājums, kas noteikti interesē daudziem

latviešiem, ir: cik īsti 14. jūnija demonstrācijā pie Brīvības pieminekļa izteica Latvijās latviešu politisko stāju? Tomēr būtu aplami pārsteigties un skriet piekrist Cerbulim, ka vairāku tūkstošu demonstrantu saplūsme jau norāda uz atsauktību visā tautā.

Latvieši, kas interesējas par latviešu tautas pašapziņu un attīstību, nevar atļauties tādu politisku naivitāti, kādu izrāda lielā tiesa no trimdas vadoņiem. Brīvības atgūšana, pat videjādā mērā, radītu latviešiem lielu labumu. Koncentrēsimies uz šī virziena paplašināšanu. Arī apzināsimies, ka nāciju nākotne, no šodienas pasaulē perspektīvas, nav garantēta. Ir iespējams, ka nākotne pieder lielpilsētām, ne nācijām. Skat!, lielpilsētām, kā Bostonai, Ņujorkai, Toronto, Amsterdamai ir tādas pat iespējas attīstīties par patstāvīgiem cilvēces centriem, kā Honkongai un Singaporai; tagadējo Ķīnas ostu pilsētu attīstība norāda uz šo pašu virzienu; Nikaragvas komunisti ir zaudējuši revolūciju, jo labi nesaprāt mūsdienu pilsētu attīstību un turpina atlikt savas galvaspilsētas Managvas tālāko attīstību. Ir iespējams domāt, ka Rīga spēlēs lielu lomu latviešu nākotnē.

Vismaz šim rakstītājam ir vēlšanās redzēt, dzirdēt un lasīt rakstus ar lielāku uzsvāru uz Rīgas attīstību un pārvērtību par atklātu pilsētu (open city). Tirdzniecības dēļ (Padomju Savienība ir tirdzniecības jautājumos nopietna) šāds novirziens ir daudz iespējamāks nekā nacionāla suverinitāte. Atklātas pilsētas atmosfērā latviešu tauta būtu tikai ieguvēja, jo ār pasaules kontakti Rīgas latviešiem, rietumu latviešu tūristu dēļ, jau ir. Tāpēc ka latvieši ir caurmērā izglītoti un kultūrā vienoti, viņu iespaids uz Rīgas attīstību būs lielāks kā 35% skaitlis varētu panākt.

Kārļa Cerbuļa runa ir dogmātiskās politikas piesātināta un, tipiski, izslēdz tautiešus. Trimdas sākumā tā izslēdza no latviešu saimes kādus 50% no pārceļotājiem, tagad, laikam, 90%. Ir laiks no tādas stājas novērsties un atteikties.

ESO BENJAMINŠ.

VĒSTULE NO AUSTRĀLIJAS.

Sapemot jūsu ziņojumu (MLB Zīpotāju - red.), mēs bijām patīkami pārsteigti. Ar lielu interesi izlasījām abus eksemplārus. Tur tik daudz interesantu gabalu. Bija ko pārdomāt. Paši savās debatēs apspriedāties par dažu lasītāju uzskatiem... Bija ļoti interesanti atkal pasekot nelaiķa V. Voitkus dzīves gaitu aprakstam. Viņš ir bijis mans ilggadīgais mācītājs jau no iesvētes laika. Minsterē dzirdējām daudz un dažādas apspriedes par slavenā AVE SOL koļa ciemošanos un visu citu, kas ap to laiku noritēja tautiešu vidū. Jāatzīstas, ka, kopš rudens esam tagad apciemojuši dzimteni, mūsu uzskati ir drusku mīkstināti, bet to nevaram noliegt, ka krievi/komunisti ar viņu starpniecību šķēļ mūsu trimdas latviešu sadzīvi un ka mēs ar savu cieņu pret saviem māksliniekiem tikai palīdzam arī pelnīties svarīgos dolārus. Kāds tur atrisinājums, paši vēl nevaram izlemt. Pie mums jau Austrālijā tas ir tik bieži dzirdams - "Ko tur nu ies to pašu

vecu klausīties", bet, ja atved ko jaunu no dzimtenes, tad to atkal daļa noliek kā komunisma iepludināšanu jeb sadzird tur krievu pieskaņu. Jā, ko lai dara, tāds ir mūsu dzīves daļējs liktenis.

Lai Jaunais gads jums dotu tikpat daudz spēka un možuma latviskā dzīvē!

Ar latvisku sveicīšanu un pateicību,

SARMA GESTE.

PATEICĪBA.

Amerikas Latviešu Jaunatnes Apvienības (ALJAs) 35. kongress notika š. g. 25. - 28. novembrī, Čikāgā, kurā piedalījās 425 reģistrēti biedri. Kongresā bija referāti un diskusijas par kultūras, reliģijas un politiskiem jautājumiem. Darbība ritēja lielā saskaņā, un iepriekšējās ALJA valdes ziņojumos bija redzama tās centīgā darbība. Viens no lielākajiem projektiem ALJai bija lēzera iespiedēja iegāde. Ar lēzera iespiedēju, piekabinātu pie Makintoša datora, ALJA varēja izdot grāmatu Rīgas apmeklētājiem - RĪGAS ROKAS GRĀMATU - 1987, kurās 1. iespiedums jau izpārdots. Tālāk varēja salikt ALJAs žurnālu VĒJA ZVANUS un arī ALJAs vizītkarti.

Pateicoties latviešu sabiedrības atbalstam, Amerikas Latviešu Apvienības kongresā 1987. gadā arī Čikāgā, ALJai bija iespējams šo lēzera iespiedēju iegādāties. Tālāk mums nesen Latviešu Fonds piešķīra daļu līdzekļus iegādāties Makintoša datoru, ar kuru "dzīt" šo lēzera iespiedēju un tā mums tagad ir pilna "Desk top Publishing System".

Citas ALJAs aktivitātes bija politiskā laukā: mēs rīkojām demonstrācijas 14. jūnija piemētas brīdī un 23. augustā - bada streiku. Notika vairākas vēstulrakstīšanas akcijas daudzās Amerikas pilsētās, informējot Amerikas valdību un sabiedrību par notikumiem okupētajā Latvijā. Pēc dziesmu svētkiem Minsterē, piedalījāmies, t. s., Berlīnes mūža krāsošanā. Bijusi laba sadarbība ar citām etniskām grupām - igauņiem, lietuviešiem, ukraiņiem un arī BATUN un Baltiešu Jaunatnes kongresu.

Turpmākajā darbībā vēlamies informēt ASV valdības iestādes un Amerikas iedzīvotājus pēc iespējas ātri par visaktuālākajiem notikumiem Latvijā. Lai to darītu, ceram vismaz pa vasaru atalgot pilna laika darbinieku - internu. Ceram tālāk apvienot ASV jauniešus, cik vien iespējams, ar informatīviem izdevumiem - ALJAs Ziņām, žurnālu Vēja Zvani un vietējiem pārstāvjiem. Tikai ar labu savstarpēju kontaktu mēs varam efektīvi darboties.

Pateicamies jums un jūsu darbiniekiem par līdzšinējo atbalstu, lūdzam to neliegt turpmāk un būtu būtu ļoti pateicīgi jums par ieteikumiem ALJAs nākotnes darbā.

Visu labāko Jaunajā gadā!

Patiesā cieņā,

JURIS BĻODNIEKS,
ALJA priekšsēdis.

Mīļā dzimtene liedz sevi aizmirst.

Nāc atmiņā baltie, sniegainie Ziemas svētki tur - kā brīnišķīga pasaka. Šeit, Brazīlijā, daudz kas ir otrādi. Arī tas, kad ziemeļpuslodē ir ziema, šeit, dienvidpuslodē, ir karsta vasara. Arī tā sauktos ziemas mēnešos (jūnijā, jūlijā, augustā) Brazīlijā nav ne sala, ne sniega. Visu gadu ir vienmuļīga zaļa flora. Pašreiz un jau sākot ar ok-

tobya mēnesi, laiks te ir ļoti karsts (temperatūra 35° C un vairāk). Tāds ilgstošs un pārmērīgs karstums ir ļoti mocošs. Vecākām personām sirds pagurst. Sēžu te kā tropiskā oazē: klimats par karstu, ir šausalīga dārdzība, vecie latvieši strauji izmirst, nekādi viesi neiegriežas...

Lūdzu pieņemt arī manu sirsnīgu apsveikumu un laba vēlējumu MLB 40 gadu pastāvēšanas atcerē, 1988. gada 4. janvārī.

Sirsnīgs paldies par MLB Ziņotāja piesūtīšanu.

Ar vissirsnīgākiem sveicieniem un vislabākajiem novēlējumiem,

EDĪTE JAKUBOVSKA.

Nosūtu MLB Ziņotāja abonementa maksu nākošajam gadam - 60 dolāru un Ziemsvētku apsveikumam - 40 dolāru, kopā 100 dolāru. Esmu par vecu, tā izprotu, lai sastāvētu kādā biedrībā.

Paldies par visu. Mīļi visus jūs tur sveicinu.

ELIZABETE LIBERTE,
Lethbridge, Albertā.

Pateicos par žurnāla tik kārtīgu un savlaicīgu piesūtīšanu. Novēlu jums un pārējiem žurnāla darbiniekiem laimīgu, sekmiņu Jaungadu!

FREDIS R. LINDE,
Toronto, Ontario.

Lasītāju vēstules vienmēr gaidītas. Anonīmas vēstules nevaram publicēt. Vēstulrakstītājiem vēstules jāparaksta un jāpievieno pilna adrese un telefona numurs. Lūdzam tās rakstīt uz atsevišķas lappuses un ar rindas atstarpī, lai tādējādi atvieglotu redakcijas darbu. Tas pats ievērojams arī reportāžu un rakstu autoriem. Par to visiem iepriekšējs paldies!

REDAKCIJA.

SAULES JOSTAS LOTEREJAS LAIMESTI.

Saules jostas ansambļa rīkotās loterijas izloze notika 1987. gada 18. oktobrī, Sidnejas Latviešu namā. Laimīgās lozes izvilka S. L. B. pamatskolas vadītāja L. Budule. Laimestus saraksts:

1. T. Ķivlenieka latviskā sakta - loze nr. 4853, L. Kaire, Bostonā; 2. E. Avotiņa Nameja aprobe un gredzens - loze nr. 7060, L. Ozoliņš, Montrealā; 3. K. Grenciona Krustpils novada sakta - loze nr. 4454, A. Kīna, Pertā; 4. O. Kutcera Zemgales krusta adata - loze nr. 6474, M. Schmidt, Mineapolē; 5. R. Liepiņa Zemgales krusta adata - loze nr. 5550, A. Grimms, Melburnā; 6. M. Bernšteinas sudraba piespraude - loze nr. 5078, L. Strauta, Sidnejā; 7. I. Birzes apzeltīta Alsungas sakta - loze nr. 7071, K. Ortmane, Montrealā; 8. R. Eglītes "Mārupukīte" - loze nr. 4528, V. Ziediņš, Sidnejā; 9. I. Polikēviča rokas sprādze - loze nr. 7172, L. Reka, Bostonā; 10. G. Purēna Daugmales pinuma kakla rota - loze nr. 7510, A. Plucis, Merilandē, ASV. Saules jostas paldies rotu darinātājiem un loterijas ložu pircējiem. IR

SAULES JOSTA

Administrators JURIS RUNGIS
Choreografe SKAIDRITE ĀARIUS
Mūzikālā vadītāja ZANE RITERE

21 MARGARET STREET, ROSEVILLE, NSW 2069 AUSTRALIA • ISD 61 2 406 4172

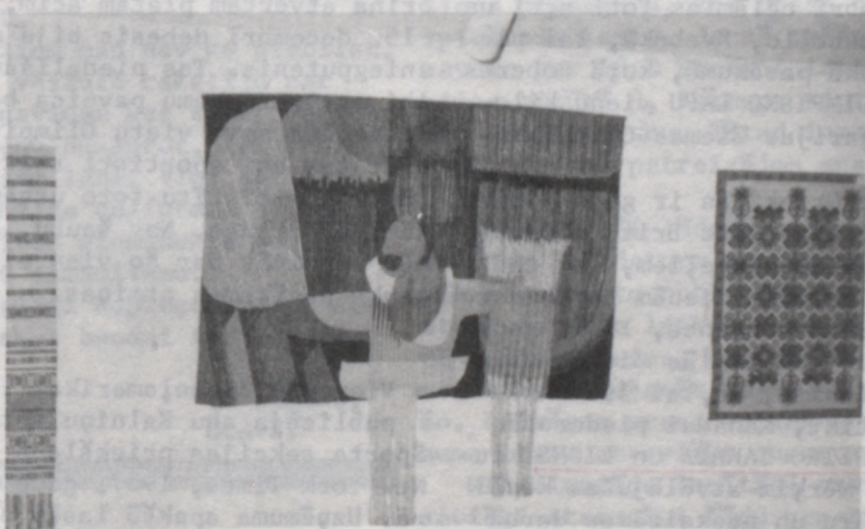
ČĀPIŅU JĀŅA PRECĪBAS 1987

1. Pievienoju Čāpiņu Jāņa turnejas ienākumu/izdevumu pārskatu. Paldies jums visiem par palīdzību. Bez jums šāds pasākums nebūtu iespējams.
2. No pieejamās informācijas esmu mēģinājis pierakstīt kā ieņēmumu/izdevumu mums vēltīto viesmīlību. Domāju, ka no organizētāju puses tas prasa ļoti daudz laika un darba un tāpēc nākotnē vajadzētu to pēc iespējas precīzāk dokumentēt.
3. Statistika tiem kam interesē:
Mūsu piecās ārzemju turnejās ir piedalījušies 130 cilvēki. No tiem 64 vienreiz, 40 divreiz, 13 trīsreiz, 9 četrreiz un 4 visas piecas reizes.
Kopējais skatītāju skaits 55,565 (*Saules josta* 8060, *Mārietās dziesma* 13,825, *Upmaļu saimniece* 11,855, *Mārpuķīte* 9,458, *Čāpiņu Jāņa precības* 12,367).
Kopējie izdevumi \$A741,005.
Kopējie ienākumi \$A591,535.
Kopējais zaudējums (ko seguši dalībnieki) \$A149,470.
4. Pašlaik strādājam pie jauna uzveduma, ko rādīsim Brisbanes Kultūras dienās 1988. gada beigās. Šo uzvedumu rādīsim arī Austrālijas lielākos centros, bet uz ārzemēm gatavosim jaunu uzvedumu, varbūt, 1990. gada pavasarī. Vai nāksiet palīgā?
5. Labprāt dzirdētu jūsu domas par šīgada izrādi un jūsu ieteikumus nākotnei. Lūdzu rakstiet!

	Ieņemts	Izdots	Bilance
Izrādes (Aust.)	23360	9330	14030
Izrādes (Ārz.)	151670	44900	106770
Programmas	14270	5960	8310
Loterija	7780	2770	5010
Ziedojumi:			
Latviešu fonds	9060	300	
V. & Dz. Bērziņi	1210	—	
Goppera Fonds	1000	20	
LAAJ KF	700	—	
Citi	210	—	11860
Bankas %	2140	—	2140
Kasetes	1890	1100	790
Kartiņas	810	170	640
Video	490	3520	- 3030
Shell Folkloric	1190	—	1190
Mēģinājumi	—	2200	- 2200
Reklāma	—	1210	- 1210
Dekorācijas/Rekvizīti	—	520	- 520
Tautas tērpi	—	1420	- 1420
Birojs	—	1200	- 1200
Pasts/Telefons	—	1060	- 1060
Dāvanas	—	1020	- 1020
Dažādi	—	370	- 370
Apdrošināšana	—	5140	- 5140
Ceļa nauda	—	156260	-156260
Kopā	215780	238470	- 22690 (turnejas iztrūkums)
Dalībnieku iemaksa	138340		
Dalībniekiem izmaksāts		114800	23540 (dalībnieku piemaksa)
			850 (kases maiņa)

Visas summas \$Aust. noapaļotas uz tuvāko \$10.

J.Rungis
Administrators

MĀKSLAS SKATES ainas no 6. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētkiem Šerbrukā: 1. un 2. Ludviga Kalniņa skulptūras Spēkošanās II un Kustība (aizmugurē Dainas Dagnijas Vecpilsētas kafejnīca); 3. (vidū) Alīse Kalniņa pie saviem darbiem Katedrāle, Meditācija un Divas realitātes. L. Kalniņa foto uzņēmumi. 4. Ausmas Macātes mākslas audums - gobelēns Mēness spēle un Ingas Dambergas izšūta latviska sienas sega. M. Štauvera foto uzņēmums.

Roberts Kalniņš un viņa dēls Māris olimpiskās lāpas skrējienā.

NOZĪMĪGA DIENA MAZAM LATVIETIM.

Gatavošanās olimpiskās lāpas skrējienam sākās jau ziemā, pirms mazais Māris bija pat piedzimis. Bija jāsaņem pieteikšanās anketes, jāizpilda un jānosūta. Pēc pēdējās pieteikšanās dienas ar nepacietību gaidījām pastnieku un ar lielu uzmanību pārbaudījām katras vēstules aploksni. Beidzot, maija otrā pusē atnāca gaidītā un svarīgā aploksne... Bija gandrīz vai bailes to atvērt, jo kas, ja ziņas nebūtu gaidītās? - Viss bija kārtībā. Tā tikai dažas dienas pirms mazuļa dzimšanas zinājām, ka piedalīšanās skrējienā nodrošināta.

Kā parasti, labs nāk tikai ar gaidīšanu. Mazajam Mārim un viņa vecākiem bija jāgaida seši mēneši līdz atnāca nozīmīgā diena. 15. decembrī cēlāmies ļoti agri un devāmies uz Montebello, Kvebekā, lai piedalītos vēsturiskā pasākumā, kurā Roberts un Māris nesa OLIMPISKO LĀPU vienu kilometru tuvāk Kalgarijas Ziemas Olimpiskajām spēlēm.

Lāpas ceļš no Grieķijas ir garš - Kanadā no Ņufandlendas līdz Britu Kolumbijai, tad uz tālajiem ziemeļiem, lai tad pēc astoņdesmit astoņām dienām to ienestu Kalgarijā, Albertas provincē, 1988. gada 13. februārī. Tur tad atklās Ziemas Olimpiskās spēles. Lasīts, ka, lai šis skrējienam varētu notikt, Kanadai piederošā degvielu firma PETRO CANADA un LIONS kluba organizācija mērķim atvēlējušas kopā 5,5 miljonu dolāru un neskaitāmas darba stundas. Atvēlējums devis iespēju vairāk kā 6.000 kanadiešu skrējienā piedalīties. Pieteikties varēja jauns vai vecs, stiprs un vesels vai pat kroplis braucamā krēslā. Pieteikšanās anketes bija izpildījuši vairāki miljoni, kas loloja cerību piedalīties.

Olimpiskās spēles vienmēr ir pievilkušas Robertu Kalniņu - 1976. gadā viņš ar saviem draugiem kā pavadoni nesa Olimpisko lāpu ceļā uz tā gada Montrealas Vasaras Olimpiskām spēlēm.

So reizi Roberts nolēma ņemt līdz savu dēlu Māri kā pavadoni - uz muguras! Viņš bija viens no sešdesmit diviem skrējējiem, kas 15. decembrī nesa lāpu no Pointe au Chene līdz Hull, Kvebekā. Dienu pirms tā ieradās Kanadas galvaspilsētā Otavā.

Šīs dienas skrējēju starpā bija gan dažādu uzņēmumu un pasākumu vadītāji, gan vidus skolnieki.

Māris izrādījās ideāls pavadonis - mierīgs, izturīgs un smaidīgs. Viņš bija tik smaidīgs, ka vairākās Ziemeļamerikas avīzēs parādījās viņu abu bilde - lepnais tēvs ar Olimpisko lāpu rokā un mazais Māris uz muguras ar izbrīnā atvērtām platām acīm.

15. decembrī debesis bija pelēkas. Draudēja sniegputenis. Tas piedalīšanos neaizkavēja. Abi savu uzdevumu paveica bez sarežģījumiem un ieguva savu vietu Olimpisko spēļu vēsturē.

Pēc tam abi sportisti raiti devās mājup, lai tur attīstītu foto uzņēmumus no šīs nozīmīgās dienas. Nav šaubu, šie uzņēmumi dienās liecinās par šo vienreizējo dienu un izsauks patīkamas atmiņas.

INTA HŪNS.

- Viens no Ziemeļamerikas laikrakstiem, kas publicēja abu Kalniņu foto uzņēmumu savā Sporta sekcijas priekšlapā bija slavenais The New York Times, 1987. gada 16. decembra numurā. Uzņēmuma apakšā lasām uzrakstu "Olympic Torch Making Way Across Canada". Tālāk - "Robert Kalniņš carrying his daughter (reporter's klūme Red.) Maris, as they started their portion of relay yesterday in Montebello, Québec, the 28th day of an 88-day trek across Canada." Tā nu viņi iemūžināti arī šējienas lielajā presē.

Red.

VĒSTULES:

SĀVIENS GARĀM.

Turēdams savu bisi' uz "trim kritizētājiem" uzreiz (Skatiet MLB Zīgotāja novembra numurā), E. Rupners ir palaidis savam mērķim garām un - drīzāk - nošāvis bukui!

Savas iepriekšējās vēstules beigās vārsu uzmanību uz loģikas trūkumu Rupnera vārdos "Ja tādi (boikotētāji) tur bija, tad tie sēdēja pavisam klusi...". Uzskatīju sīkākus komentārus par liekiem, bet, acīmredzot, tie ir vajadzīgi. Vārds "boikotēt" nāk no angļu "to boycott", ko mana Websterā vārdnīca definē šādi: "to engage in concerted refusal to have dealings with... usually to express disapproval". Mūsu gadījumā tas nozīmē atteikties sarkanarmiešu koncertu apmeklēt. Tātad cilvēks, kas koncertzālē atradās, nemaz nevarēja būt koncerta boikotētājs. Rupnera skaidrojumiem par pasīvo pretestību Otrā pasaules kara laikā ar to nav nekāda sakara. Šāds loģikas trūkums bieži raksturo E. Rupnera rakstus, kad viņš pievēršas politiškai.

Kas attiecas uz kritizēšanu, E. Rupners jau labu laiku ir cītīgi kritizējis visus, kas nostājušies pret Padomju Savienības mākslinieku koncertu apmeklēšanu. Ar sevišķu niknumu viņš vēršas pret nacionāli domājošiem latviešiem - vai tas būtu "vientuļais protestētājs", kuram viņš uzklupis Toronto, vai Latvija Amerikā redaktors, kurū viņš salīdzina ar "mušu pirms nāves". Nevienā vietā neredzu kādu sliktu vārdu par Latvijas okupācijas varu vai pašreizējo leļļu valdību Rīgā. Rupners pat aizrāda, ka viņa Latvija esot pie Baltijas jūras, bet nepasaka, vai viņš savā Latvijā ieskaita arī tās pašreizējo koloniālo administrāciju, čekistus un Sarkanarmiju (kas tik skaisti dzied). Apzināta miglas pūšana, vai saprāta trūkums?

Lai arī kā tas nebūtu, šinī zemē neviens Rupneram neliegs baudīt kultūras labumus, kas nāk no Padomju impērijas. Gribo tikai viņam atgādināt, ka, pretēji situācijai šodienas Latvijā, arī tiem, kas kultūras ēsmā saredz politisku āķi, ir tiesības savu viedokli brīvi deklarēt.

Par putnu biedekļiem man nav ko piebilst. Es savā iepriekšējā vēstulē rakstīju par simboliem - kas ir pavisam kas cits. Varbūt E. Rupners šo jēdzienu nesaprot, bet kungi Rīgā to saprot pavisam labi. Viņi apzinās ne tikvien Sarkanarmijas uniformas simbolismu, bet arī Brīvības pieminekļa un sarkanbaltsarkano krāsu simbolismu.

Manā izpratnē, galīgi nepieņemama ir tēze, ka savai estētiskai baudai ir jāupurē viss.

V. BŪCENS,
Otatvā.

ALBERTS CAUNE

Uzņēmumu grāmatvedība, finanču pārskati un bilance. Algu saraksti. Padomi nodokļu lietās u. t. t.

6865 Norwalk Rd., Apt. 702,
Cote St. Luc, Qué., H4W 2X7
Telefons: 514-484-0272

"VIDEO ĀBECE"

Latviešu videolente domāta bērniem kas ir latviešu valodas iesācēji vai nepratēji.

Pusstundā redzams un dzirdams latviešu alfabets un 66 vārdu piemēri (divi piemēri katram burtam).

Lente saskana ar VHS formatu.

"Video ābece" maksā \$8.00 plus \$2.00 pasta izdevumiem.

"Video ābece" pasūtinama no:

Andris un Sarma Straumanis
313 Kathy Lane
Columbia Heights, MN 55421
U.S.A.

MLB ZĪNOTĀJA SPIESTUVEI JAUNA MAŠĪNA.

Montrealas Latviešu Biedrība sadarbībā ar Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomi decembrī iegādājusies jaunu, datora kontrolētu rotatoru. Šīs sadarbības rezultātā ietaupīti turpat 1.000 dolāru. Tiešā mašīnas izmaksa ir \$ 4.500, kas nokārtojama trīs mēnešu laikā.

Jaunas iespiedmašīnas iegāde kļuva nepieciešama līdz ar līdzšinējās mašīnas nolietošanu un ar nemitīgi augošo MLB Zīgotāja metiena pieaugumu, kas prasa arvien ilgāku iespiedšanas laiku. Jaunā mašīna drukas darbus paveic par 60 % ātrāk (iespēj līdz 160 kopijas minūtē), ietaupa tinti un papīru un dod tīrāku druku. Tātad ietaupījumi visādā ziņā. Un tas patreizējos apstākļos vairāk kā svarīgi.

Turklāt vēl jādomā arī par jaunas rakstāmmašīnas jeb datora un lēzera iegādi, lai labāk sagatavotu publicējamus materiālus un atkal taupītu laiku. Vecā rakstāmmašīna ir tā nolietojusies, ka tai bieži vien nevar atrast salabojamās daļas, jo tās vairs neražo. Labošana prasa vairākas nedēļas, kurū mums starp atsevišķu numuru publicēšanu nav.

MLB Zīgotāja lasītāji arvien izrādījušies sevišķi atsaucīgi šādu neparedzētu izdevumu segšanā. Tādēļ redakcija atkal griežas pie Jums ar laipnu lūgumu mašīnu iegādi atbalstīt ar līdzekļu atvēlēšanu. Lūdzam Jūs talkā lielā izdevuma segšanā, lai MLB Zīgotāja iznākšana būtu nodrošināta arī nākotnē. Saviem atvēlētajiem varat izmantot pēdējā lappusē iespiesto blanku. Par katru atvēlēšanu iepriekšējs paldies!

REDAKCIJA.

Komponista Tālvālža Ķeniņa Simfonijas GLORIA pirmatskaņojumu, ko novembra beigās Roja Tomsona (Roy Thompson) koncertzālē, Toronto, klātesot pašam komponistam, atskaņoja Mendelsona koris un koncertzāles orķestris, montrealieši varēja noklausīties svētdien, 3. janvārī, plkst. 8:45 no rīta, CBC FM raidītāja (92,5) "Choral Music" raidījumā.

Jaunajā darbā komponists izmantojis pāvesta Jāņa XXIII, Mārtiņa Lutera Kinga un citu autoru tekstus. Pārraidījums radīja dziļu pārdzīvojumu un vēlmi dzirdēt šo īpatnējo skandarbū tiešā atskaņojumā. Vai tas būs iespējams, ir cits jautājums.

Žēl, ka nav iespējams laicīgi iepriekš uzzināt šāda veida pārraidījumu datumus un laikus, kādēļ to noklausīšanās iespējai bieži vien ir gadījuma raksturs. Nevar tos arī izziņot, un tā tie daudziem mūzikas cienītājiem paiet garām nepamanīti.

Š.

Kur, priedīte, tavas skujas?

Sāveniešos uzrakstījis K. Pētersons

J. Wihtols
1900

Molto moderato

1. Kur, priedī-te, ta - vas skujas, za - ri vie - ni lī - go - jā - si ?
 2. Kur, mā - mi - ņa, ta - vas mei - tas? Krēsli vie - ni i - sta - bā - i !
 3. Sauc, mā - mi - ņa, sa - vas mei - tas! sauci lie - las, sauc ma - zā - si,
 4. At - tek lie - las, at - tek ma - zas, pa - sta - rī - te ne - at - tek - i,
 5. Pa - sta - rī - te aiz - te - cē - ja gar Gauji - ņu ozie - dā - da - ma,
 6. Gar Gauji - ņu dzie - dā - da - ma, ie - vu zie - dus la - sī - da - ma,
 7. Je - vu zie - dus la - sī - da - ma, - ie - krit zel - ta gre - dzenti - ņis,
 8. Gre - dzenti - ņa sniegda - mā - si, ie - krit pa - ti Gau - ji - ņā - i,
 9. Gau - ja vi - ņas ne - pa - ne - sa, tā ie - ne - sa jū - ri - ņā - i,
 10. Jū - ra vi - ņas ne - pa - ne - sa, tā iz - ne - sa ma - li - ņā - i,
 11. Tur uz - au - ga kup - la lie - pa de - vi - ņie - mi žu - bu - riemi,
 12. Jāj ga - rā - mi jau - ni pui - šī, ne - drīk - stē - ja za - ru lauzti,
 13. Jāj ga - rā - mi mans brā - lī - tis, no - lauž pa - šu ga - lot - nī - ti,
 14. Mā - te sa - ka rau - dā - da - ma: tā ir meitas dvē - se - lī - te,

1. Kur, priedī - te, ta - vas sku - jas, za - ri vie - ni lī - go - jāš ?
 2. Kur, mā - mi - ņa, ta - vas mei - tas, krēs - li vie - ni i - sta bā !
 3. Sauc, mā - mi - ņa, sa - vas mei - tas, sau - ci lie - las, sauc ma - zās.
 4. At - tek lie - las, at - tek ma - zas, pa - sta - rī - te ne - at - tek.
 5. Pa - sta - rī - te aiz - te - cē - ja gar Gau - ji - ņu dzie - dā - dam !
 6. Gar Gauji - ņu dziedā - da - ma, ie - vu zie - dus la - sī - dam.
 7. Je - vu zie - dus la - sī - dz - ma, - ie - krit zel - ta gre - dzentiģš.
 8. Gre - dzenti - ņa sniegda - mā - si, ie - krit pa - ti Gau - ji - ņā.
 9. Gau - ja vi - ņas ne - pa - ne - sa, tā ie - ne - sa jū - ri - ņā.
 10. Jū - ra vi - ņas ne - pa - ne - sa, tā iz - ne - sa ma - li - ņā.
 11. Tur uz - au - ga kup - la lie - pa, de - vi - ņie - mi žu - bu - riem.
 12. Jāj ga - rā - mi jau - ni pui - šī, ne - drīk - stē - ja za - ru lauzt.
 13. Jāj ga - rā - mi mans brā - lī - tis, no - lauž pa - šu ga - lot - nī - ti.
 14. Mā - te sā - ka rau - dā - da - ma: tā ir mei - tas dvē - se - lī - ti.

NOTIKUMI OTAVĀ:

HOUSE OF COMMONS DEBATES, Wednesday, November 18, 1987, Volume 129, Number 213: Historic Events - Latvia - Anniversary of Proclamation of Independence.

Mr. Andrew Witer (Parkdale - High Park):
Mr. Speaker, today marks the 69th anniversary of the Proclamation of Independence by the nation of Latvia. On November 18, 1918, after years of occupation by Tsarist Russia, Latvians united to create a sovereign and democratic republic. That treasured status perished when the Soviet Union invaded and occupied this Baltic country in 1940.

In commemorating this event, Latvians around the world are paying tribute to the brave and independent spirit of their nation. In spite of Soviet threats of reprisal, Latvians in Riga are rallying at the Latvian Statue of Liberty, and a sympathetic demonstration is scheduled at the former Latvian Legation in Moscow.

I have just received reports that three Latvian demonstrators have been arrested. Telephone lines used by the foreign press have been cut off and the CBC has been refused permission to travel to Riga.

Today the Latvian community in Canada invites all Canadians to join with them in commemorating the spirit of independence, and in demonstrating their desire for liberty and justice in their homeland.

PĀRDOMAS SILARAUPA REFERĀTĀ.

1987. g. 2. dec., Otavā.

Aplausu pavadīts tas ienāca zālē, tika iepazīstināts, un sāka savu runu. 22 gadu vecs, izskatīgs, enerģisks, pašpārliecināts, nacionāls ideālists un sappotājs - tādi mēs daudzi viņa vecumā bijām Ulmaņa laikā - tas suģestējoši attēloja pagājušās vasaras notikumus Latvijā, ilustrējot 14. jūnija un 23. augusta demonstrācijas ar videolentām. Franks Gordons par to "LAIKS" 21. novembra numurā raksta:

"Demonstrantu pārdrošība bija patiešām pārsteidzoša: tik nepārprotami saukļi Kremļa impērijā vēl nebija atskanējuši..."

Ledus sācis kustēties, tauta mostās, to nekas vairs nevarēs apturēt - domā Silaraups. Labi atceros Ungārijas nemierus, kad tādi paši jaunieši kailām rokām "aizdzina" krievu tankus, Dubčeku Prāgas pavasarī, Čruščeva destalinizāciju, Polijas Solidaritāti - un kas no visa tā iznāca?... Sirdī iezagās bažas - kaut tik tie nošautu pār par stripu. Nebrauc tik dikti... skan tautas dziesma. Roma netika uzcelta vienā dienā.

Kamēr Silaraups turējās pie faktiem un stāstīja, ko redzējis, dzirdējis, darījis, nebija iemesla tā vārdus apšaubīt. Citādi tas bija ar tā komentāriem, spriedumiem, apgalvojumiem, atbildot klausītāju jautājumiem, kas ne vienmēr bija reālistiski pārdomāti. Bij jautājumi, kas sniedzās tālāk pagātnē kā referenta gadi, bij tādi, kas tiecās uz nākotnes paredzēšanu, bij arī tādi, kam atbildes varēja būt tikai spekulatīvas. Tie dažu labu reizi iedzina referentu kaktā, no kurienes kā

ar cirvi noskaldīja atbildes, par kurām varēja tikai pavīpsnāt.

Zālē dzirdēja piezīmes: tie paši vēži... policijas valsts... nekas nav mainījies. Arī referents šad tad šai sakarībā nonāca pats ar sevi pretrunā. Esmu pārdzīvojis Stučkas bolševiku terroru 1919. gadā un Staļina terroru 1940./41. gadā, tāpēc varu ieteikt šiem "vērotājiem, kam nekas nav mainījies" labāk aizlūgt par Gorbačeva veselību! Mēs labi zinām, kas šodien notiek Latvijā, bet mēs nezīnam, kas notiks, ja Gorbačevs kritīs un pie varas nāks staļinisti. Mēģināsim to iedomāties. Un tad, varbūt, tie būs tie paši vēži!

Aplausu pavadīts Silaraups ienāca zālē, vēl skaļāki tie bij, kad tas bij beidzis runāt. Viņa nākotnes nodomi - braukt uz Vašingtonu studēt tieslietas...

18. novembris Otavā.

18. novembra atceres dievkalpojums visiem gāja pie sirds. Dzejnieku K. Zāles, V. Mežezera un E. Kezberes vārdi, tautas dziesmas "Tek saulīte..." melodijas nesti, izteica visu klātesošo - gan domātāju, gan sappotāju, gan vienkāršu vērotāju dziļākās ilgas:

Dievs...

Tu jau zini, ko mēs alkstam,

Tu to zini neminot

Tur to mazo sappu zemi

Līdzam, atpakaļ mums dod

Dievkalpojumu kuplināja talantīgās Laumas Cennes dziedāta Bruno Skultes Saules dziesma Aivara Staško klusā, saskaņotā pavadījumā. Sibeliuss Finlandijas pacilājošā, himniskā draudzes dziedātā melodija noslēdza svinīgo dievkalpojumu. Sekoja Dievs, svētī Latviju.

oOo oOo

Svētku aktā sava vīra Dr. G. Siliņa referātu "Otava nav Rīga" nolāsīja viņa kundze Ruta Siliņa. Izteiksmīgais, patīkamais, brīžiem līdz čukstēšanai klusinātais deklamatoriskais tēlojums sekmīgi retušēja runas saturu, kas paša autora runāts skanētu daudz savādāk.

Vinstonam Čerčilam reiz jautāts, kas esot tā runu lielās popularitātes noslēpums. Tas atbildējis: runājiet tā, lai runas beigās neviens nevarētu pateikt, par ko runāts... Tādā stāvoklī mēs es biju novests. Arī viens otrs cits, ar kurū pēc referāta aprunājos. Pagājušās vasaras lielākais nacionālais sarīkojums Ziemeļamerikas latviešiem bij Ave Sol koncerts. Kad referāta vidū runātāja šim notikumam nevērīgi pagāja garām, sāku ausīties. Komentārs Petera, Paula un Neilanda braucienam uz Stokholmu: varbūt tie to nedarīja no brīvas gribas - lielāku skaidrību neienesā. Tā i paliku neziņā, ko autors ir gribējis teikt. Laikam jau Čerčilam taisnība - laba runa!

E. RUPNERS.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Centra valdes sēdi 16. decembrī vadīja J. Tērauds.

Bija saņemts no Kanadās ministru prezidenta B. Mulronija ģimenes uzņēmums ar parakstiem un labiem vēlējumiem Centram Ziemsvētkos un Jaunā gadā. J. Tērauds ziņoja, ka no

valdības sapemts pieprasījums nokārtot oficiāli iepriekšējā nama likvidēšanu, t. i., Kvebekas provinces valdības vēstnesī ir jāieliek attiecīgs paziņojums.

Montrealas pilsētas vadība nāk ar priekšlikumu, lai etniskās vienības iesniedz idejas, kā labāk savstarpēji sadzīvot un sastrādāties.

Rolanda Silaraupa viesošanās sarīkojums devis \$ 1.030,03 tīru atlikumu, kas nodots Helsinkī '86 fondam. Bija plašākas pārrunas par to, kā šo fondu atbalstīt nākotnē.

Cilvēku tiesību dienā, 12. decembrī, auto karavanā piedalījās 40 auto mašīnas, no tām 8 bija latviešu. Demonstrācija ar uz auto mašīnām uzmontētiem saukļiem bija iespaidīga. Par nelaimi TV un radio raidītāji bija aizņēmi ar Olimpiskās lāpas nesējiem. Tiem demonstrācijai par cilvēku tiesībām šoreiz nebija laika. Tā arī Montrealas vakara ziņās nekas nebija redzams, ne dzirdams par šo demonstrāciju.

Jaunieģādātais sniegpūtējs Centram izmaksājis 817 dolāru.

13. februārī nolēma sarīkot gadskārtējo Centra atbalstītāju saietu.

Nākošā Centra valdes sēde notiks trešdien, 13. janvārī, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

2.000 DOLĀRU ATLIKUMS CILDENIEM MĒRĒJEM

DV Montrealas nodaļas vanadžu Ziemsvētku tirdziņš, kas notika 27. novembrī, Centrā, bija pulcinājis daudz visu paaudžu pārstāvju. Tiklīdz vērās durvis, atsaucīgie tirdzinieki ne tikai labi iepirkās, bet arī kārtīgi paēda. Vanadzies bija sagatavojušas daudz - pāri par 100 porciju desiņu ar skābiem kāpostiem, šķīvjus dažādām maizītēm, 9 latviskā gaumē ceptas tortes un piparkūkas. Visu varēja iegādāties par samērā pieklājīgu samaksu. Neiztrūka dažādi cepumi, biežpiena un ābolu kūkas un daudz kas cits.

Kamēr izsalkušie cienājās pa lielo zāli augšējā stāvā, naidīgie tirdzinieki andelējās pa Kamīna zāli, kur varēja sastapt gan tālos viesus no Toronto (Kalupi) ar izskatīgiem un glīti nostrādātiem sudraba un zeltadarbiem, kā arī Ilgu Gravelsiņu ar viņas gatavotiem latviskā stila audumiem, Tomsoni ar latvisko keramiku, A. Konovalovu ar spilveniem, A. Valteri ar kokizstrādājumiem, S. Dreimani ar apsveikuma kartiņām un beidzot ačkupiešus ar krūzēm. Tur netrūka arī loterijas biļetes, kuņas iztirgoja samērā īsā laika sprīdī. Par 5 dolāriem varēja iegādāties dažādas skaņu plates.

Kad nedēļu vēlāk piezvanīju vanadžu priekšniecei Ērikai Vītiņai un pajautāju, kā ir ar tirdziņa palpu, viņa man atbildēja: "Visu atlikumu, ap \$ 2,000, ko iepēnām, nolēmām nodot mūsu no Latvijas izraidīto brīvības cīnītāju atbalstam šeit, brīvā pasaulē. Tā ir niecīga

Aizsaules ceļos aizgājusi

mana mīļā māsiņa,
mana mīļā svaine

HELENA PREISS

Dzimusi 1909. gada 3. oktobrī, Kurzemē.
Mirusi 1988. gada 3. janvārī, Montrealā.

Viņu mīlestībā piemin

ALĪSE un LUDVIGS KALNIŅI.

Aizsaules ceļos devusies
mūsu darba čaklā atbalstītāja

HELENA PREISS

Dzimusi 1909. gada 3. oktobrī, Kurzemē.
Mirusi 1988. gada 3. janvārī, Montrealā.

Viņu piemin

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA,
MLB ZIŅOTĀJA REDAKCIJA.

daļa par to darbu, ko viņi ir paveikuši tur, mūsu dzimtenē." Cildenāka mērķa, laikam gan, nevarēsīm atrast.

Liekas, ka mūsu jaunā brīvības cīnītāja Rolanda Silaraupa stāstījums par latviešu tautas brīvības cīņām dzimtenē būs vanadzies tā iespaidojis, ka viņas ir bijušas gatavas spert šo skaisto soli.

Nobeidzot šo ziņojumu, jāpiemin, ka vanadzies ir pateicīgas visiem tirdziņa apmeklētājiem un viņu darba atbalstītājiem un saka sirsnīgu paldies. Pašas viņas ar paveikto itin apmierinātas.

Paldies Jums, vanadzies!

Sk.

VĪRS AR DŪSU UN DROSMI.

Rolands Silaraups Montrealā.

Pa retam mūsu saimē iegriežas pa ciemiņam no Latvijas. Tā ir kā patīkama veldze, kad iznāk ar šiem cilvēkiem patērēt. Parasti tie līdz šim publiski neuzstājas. Gandrīz tāpat, kā ir ar tiem mūsu puses ļaudīm, kas apciemojuši Latviju, lai gan Montrealā ir bijuši pāris redzamu izņēmumu. Te par saviem Latvijas apciemotiem plašāk stāstījuši J. Tērauds sen., R. Klaiše un R. Kalniņš. 6. decembrī montrealiešiem Latviešu Centrā bija retā izdevība noklausīties, ko par apstākļiem okupētajā tēvzemē stāsta viens no jaunajiem Helsinkī '86 grupas locekļiem - Rolands SILARAUPS, kas pats ir bijis vairāku nozīmīgu politisku akciju līdzdarbinieks. Par šo darbību notiesāts, aizsūtīts uz soda nometni, no kuņas amnestijā atbrīvots pēc viena gada.

Šo izdevību klausīties brīvības cīnītāja vēsti bija izmantojuši necerēti daudz Montrealas latviešu, skaitā ap 180. Tas liecināja par to milzu interesi, ar kādu sekojam notikumiem okupētajā dzimtenē un cik mums rūp tās tālākais liktenis.

Tālo viesu ar sarīkotāju apmeklētāju saimi iepazīstināja J. Tērauds sen. Viņš arī vadīja tālāko norisi.

Rolands Silaraups nepilni divi stundās ne tikai deva savu ziņojumu, bet arī komentēja pāris video lentes, kurās bija skatāmi notikumi Rīgā un kurus bija rediģējuši zviedri, un atbildēja uz daudziem jautājumiem. Ar atsevišķiem mūsu saimes locekļiem viņš šoreiz iepazīties tomēr nevēlējās - punktiņi atnāca un punktiņi aizgāja, savu pateicis.

Par viņa liecībām par notikumiem okupētajā Latvijā daudz rakstīts lielajā presē un še viņš nekā daudz jauna nepastāstīja. Interesanta izrādījās jautājumu daļa, kurā cieņpilnīgi bija korekts un atjautīgs. Daži jautājumi viņu kaitināja, bet arī tie saņēma atbildes. Pieminēsim dažus jautājumus un uz tiem dotās atbildes:

Vai čekistu vidū ir latvieši? - Puse, un tie ir daudz sliktāki kā krievu. Arī braucējos uz šo krastu esot pa čekistam, kas esot uzvilkuši latviešu ādu un izskatu...

Kā uz Gorbačevu Latvijā skatās latvieši? - Helsinki '86 viņam neuzticās. Nevajagot uzticēties, jo Gorbačovs mērķis esot apmānīt rietumus...

Kādu valodu māca skolās? - Māca krievu!

Kā ir ar universitātēm? - Tajās grūti iekļūt. Tikai ar pazīšanas. Izņēmuma kārtā ar lielu talantu. Pēdējiem tomēr esot ļoti lielas grūtības atrast darbu. Krieviem esot arvien priekšroka...

Kas notiek kaimiņos? - Esot labs kontakts ar igauņiem. 23. augustā Igaunijā demonstrējuši ap 7.000 igauņi. Lietuvā neatkarības kustība esot ievērojami mazāka...

Kā ir ar Afganistānu, vai tur cīnās latviešu zēni? - Armijā iesauc visus ar 18 gadiem. Sūta arī uz Afganistānu. Helsinki '86 neatbalsta piedalīšanos Afganistānas karā, to pat nosoda, jo no kara dienesta varot atteikties. Draudot tikai 3 gadi cietums. Labāk sēdēt cietumā, nekā vērst ieroci pret citiem brīvības cīnītājiem! Turklāt cietumā esot tikai mazliet sliktāk kā armijā. Tādēļ no kara dienesta esot jāatsakoties! Likums Latvijā esot labi zināms...

Vai no kultūras sakariem jāatturas? - Jāuzņem, bet jāuzmanās. Tos vada čeka, un braucēju vidū ir čekisti, kurus grūti uzzīmēt. Vairums Ave Sol koristi ir kārtīgi ļaudis, bet arī viņu vidū ir čekisti. Vajadzēja dziedāt Dievs, svētī Latviju. Daudzi koristi to gaidīja un gribēja dzirdēt. Rietumos Jūs esat par daudz atklāti un par daudz runājat.

Silaraups ieteica uz Latviju nesūtīt valūtu, jo izmaiņa esot neizdevīga un to parasti pievācot komunisti. Braucot uz Latviju, vajagot censties ievest visdažādākos priekšmetus. Muitā jāuzstājoties skaļi un bravūrīgi, jo nekādas īpašas briesmas nedraudot...

DV Montrealas nodaļas priekšnieks J. Norvels ciemiņam pasniedza \$ 600 čeki, pusi no nodaļas un otru pusi no vanadzēm.

Līdzekļi Helsinki '86 sūtāmi ALAI, pie kuņas izveidots īpašs fonds. Drīz fondam būšot arī sava sekcija Kanadā - pie LNAK. Uz vietas atvēlējumus varot noņemt šejienes organizācijām (Cik zināms, šo jautājumu apspriedis nākamajā Montrealas latviešu Organizāciju Padomes darba sēdē. - Red.)

Tik dzīvu domu un informācijas izmaiņu Montrealas latviešu saime nebija piedzīvojuši sen. Jautātāji visumā bija ļoti korekti - jautāja; neklāstīja savus uzskatus. Viens otrs jautājums jaunajam cīnītājam, varbūt, likās neparasts, nelzprotams, bet tas arī nekas. Viņš jau ar šādām ugunskrītībām vairāk kā iepazīties.

Apmeklētāji ar interesi iepazīnās ar visiem video raidījumiem un vēl ilgi kavējās pārrunās pie tases kafijas un maizītēm. Bija tāda sajūta, ka telpā iekritis meteors, kam neparasta gaisma un spēks. Daudziem tas atgādināja viņu jaunības degsmi un aizrautību.

oOo oOo oOo

Rolands SILARAUPS - jauns ideālists, dzimis cīnītājs, labs, iespaidīgs runātājs. Viņam ir visas dotības, lai vadītu un mudinātu ļaudis uz lieliem darbiem.

Viņu redzot un dzirdot nāk prātā senais vienpadsmitā gadu simtapa bruņinieks Rolands, kurš drosmīgs ar savu tauri gāja pulku priekšgalā. Arī mūsu pašu Tālavas taurētājs. Tie abi varoņi samaksāja ar savām dzīvībām, Paldies Dievam, mūsu Rolands ir ticis cauri tikai ar skrumbām - ieslodzījumu (par ko viņš nevēlas runāt), izsalkumu, sašūšanu, smagu darbu. Tas tomēr nav kavējis viņu tūlīt pēc atsvabināšanas atkal stāties cīnītāju rindās, lai notiek kas notikdams.

Runājot viņš netaupa atzinību citiem drošminiekiem, bet netaupa arī stiprus nosodījuma vārdus tiem, kuri neparāda stingru stāju un ļaunas iebaidīties no iekārtas kalpiem. Viņš bez apdomāšanās saka: - ja atteicas iet karot uz Afganistānu, par to draud tikai 3 gadi cietuma sods. Jā - tikai... bet lielākā cilvēku daļa tomēr nespēj to pieņemt. Tāpat viņš kaunina mūsu puses ļaudis par bailīgumu, neprāšanu nostāties pretī milicijai un pienācīgi atkliegt. Viņam daudz taisnības, nelaime tikai tā, ka mēs (es te it īpaši domāju vecāko paaudzi) esam apzīmogoti ļaudis. Mēs varam sekot notikumiem un lasīt laikrakstus, bet dziļi zemapziņā sēž briesmonis čekists, no kuņas esam bēguši pāri pasaulei.

Rolands Silaraups ir brīvības alku iemiesotājs un nākotnes cerība.

Viņš runāja Montrealas Centrā, svētdien, 6. decembrī un pulcināja pilnu zāli ļaužu, kuri klausījās ar lielu uzmanību. Pēc tam netrūka jautājumu, gan prasot papildus informāciju, arī nesaprotami, nepārdomātu, uz kuriem Silaraups nevarēja un negribēja atbildēt.

Visi vienojās Tautas Lūgšanā - Dievs, svētī Latviju!

E. C.

LATVJU MĀKSĻA NR. 13

iznācis. Tajā daudz gleznu reprodukciju un dažādu rakstu, kuņu vidū ir arī Maijas Šleseres apcere TĒVU JOSTAS AUDEJA (par Vitu Plūmi, Kr. Barona prēmijas laureāti). Maksā Kan. \$ 13.00 (pastam jāpievieno \$ 2.-). Montrealā to var pasūtīt pie Ilgas Stauveres: 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2, tel. 514-457-9832.

MLB ZINOTĀJS 1987. GADĀ,

Gadekārtējā statistikas datu sakopošana turpinājas, izdarot atzīmes pēc ik MLB Zinotāja numura iznākšanas. Citādi jau no šī darbiņa nekas neiznāktu. Cik tas syarīgs, par to varat spriest Jūs, lasītāji. Tomēr, mūsaprāt, tā ir sava veida dokumentācija, kāda par lielāko vairumu mūsu mazās preses izdevumu plašakai publikai nav pieejama. Tādēļ tā turpināma, lai kādreiz nākotnē būtu kāds pieturas punkts par to, ko nozīmē šādas publikācijas izdošana. Cipariem pievienojam arī pāris komentārus, kas pauž mūsu pieredzi un kas varētu Jūs, lasītājus interesēt. No mūsu puses, būsim pateicīgi par Jūsu komentāriem, kurus arvien gaidām, it sevišķi ieteikumus un materiālus. Te tad nu ir atskats par 1987. gadu:

<u>Numurs.</u>	<u>Lpp.</u>	<u>Metiens.</u>	<u>Lpp. kopskaits.</u>	<u>Numurs.</u>	<u>Lpp.</u>	<u>Metiens.</u>	<u>Lpp. kopskaits.</u>
<u>1986. gads.</u>				<u>1987. gads.</u>			
1./442.	30	1.119	33.570	1./454.	30	1.134	34.020
2./443.	30	1.119	33.570	2./455.	30	1.152	34.560
3./444.	30	1.121	33.630	3./456.	30	1.192	35.570
4./445.	30	1.127	33.810	4./457.	30	1.213	36.390
5./446.	30	1.112	33.360	5./458.	30	1.242	37.260
6./447.	30	1.128	33.840	6./459.	30	1.247	37.410
7./448.	30	1.489	44.670	7./460.	30	1.260	37.800
8./449.	30	1.129	33.870	8./461.	30	1.276	38.280
9./450.	30	1.129	33.870	9./462.	30	1.601	48.030
10./451.	30	1.128	33.840	10./463.	30	1.292	38.760
11./452.	30	1.129	33.870	11./464.	30	1.306	39.180
12./453.	30	1.137	34.110	12./465.	30	1.307	39.210
Kopā	360	13.867	416.010	Kopā	360	15.222	456.660
<u>Laikā no 1949. gada l. IV - 1986. g. 31. 12.</u>				<u>Kopā</u> 5.362 194.580 3.227.476			
<u>Laikā no 1949. gada l. IV - 1987. g. 31. 12.</u>				<u>Kopā</u> 5.722 209.802 3.684.136			
<u>Caurmēra cipari ik burtnīcai: pastāvēšanas laikā -</u>				12.44	456.1	8.009	
				1986. gadā -	30	1.155.6	34.667.5
				1987. gadā -	30	1.268.5	38.055.0
<u>Pieaugums pēdējā gada laikā -</u>				-	112.9	3.387.5	

No 1987. gadā iespiestajām 15.222 burtnīcām lasītāji saņēmuši 14.590 vai 95.85 % (iepriekšējā gadā 13.387 vai 96.54 %). Redakcijā vēl krājumā 632 burtnīcas vai 4.15 % (480 vai 3.46 %). Atzīmējot tik lielas pārmaiņas metienā un noietā, interesanti atzīmēt, ka gadā pieteikti 149 jauni lasītāji; 17 no agrākiem abonementiem miruši, bet 27 izdevumu atteikuši, dodot tiešu pieaugumu - 104! Tas ir viens no lielākajiem izdevuma pastāvēšanas vēsturē. Ja pirms pāris gadiem spekulējām, ka MLB Zinotājs sasniedzis savu maksimālo metienu, aizvadītais gads pierādījis, ka šis zīlējums nav bijis pareizs.

Pasta tarifa dēļ lappušu skaits palicis konstants un nemainīsies arī 1988. gadā, izņemot ja citu apsvērumu dēļ redakcija vēlētos to paaugstināt. Ar 1988. gada l. janvāri gan atkal paaugstinātas pasta likmes, bet tikai par 1 centu uz aploksni. Saimniecībā lielāku robu dos citu izdevumu pieaugums.

Aizvadītā gadā, neskatoties uz dažādām grūtībām, iznākušas visas paredzētās 12 burtnīcas, pie tam regulāri un laikus. Caurmēra metiens - 1.268.5 mēnesī ir līdz šim augstākais.

Mazliet pieaudzis līdzstrādnieku skaits - uz 105 (102). Katra devums ir ļoti atšķirīgs. Šajā ciparā nav ieskaitīti lasītāju vēstuļu rakstītāji, kuŗu skaits arīdzan audzis. Redakcijas sirsnīgs paldies visiem, jo Jūs taču veidojat izdevuma seju.

Saturā, mūsaprāt, ir bijusi ļoti liela dažādība. Izmantojot dažādās iespiedtechnikas, kādas mums tagad iespējamas, publicētā materiāla daudzums izrādījies plašs. Vairāk kā jebkad agrāk esam iespieduši foto uzņēmumus. Parādījušās pat karikatūras, zīmējumi un mūzikas notis. Viss tas izdevumam devis vispusību, pēc kādas prasījuši lasītāji.

Izdevuma saimniecībā liels atslogs izrādījies lasītāju atbalsts. Te salīdzinājuma cipari:

1986. gadā no 428 dalībniekiem	\$ 5.154.93
1987. gadā no 413 dalībniekiem	\$ 5.015.71
Dilums	15
	\$ 139.22

Tātad - maza starpība. Summas sastādās no ziedojumiem tehnisko izdevumu segšanai, mašīnu iegādei un kopējam Ziemsvētku un Jaungada apsveikumam, par ko sniedzam skākas ziņas ik mēnesī. Bez šī atbalsta izdevuma iznākšana patreizējos apmēros būtu problemātiska. Par šo ievērojamo devumu esam ļoti pateicīgi itin visiem tiem, kas tajā piedalās. Jāpiezīmē arī, ka arvien vēl turpinās Kvebekas provinces atbalsts, kas pēdējos gados bijis \$ 2.000.00 gadā. Ievērojamu pienesumu saimniecībā dod lappušu maksas. Ienākumi arī šeit mazliet pieauguši.

Ļoti ievērojams izrādījies redakcijas darbinieku devums, kuŗa mērīšanai mums pat-

laban nav sevišķi labu mērauklu. Zinām, ka kods darbā ieliek daudz stundu, ka katra materiālu sagāde prasa laiku, katra raksta vai apceres sagatavošana piepūli. Cik stundas šajā darbā pavada līdzstrādnieki, nezinām. Aptuveni varam lēst tās stundas, kuras darbinieki velta izdevuma uzrakstīšanai, salikšanai, izsūtīšanai un izdai. Nav mums bijis pacietības tās sīkāk tabulēt. Redakcijas darbinieki izdevumam ik mēnesi velta turpat 200 darba stundas, vai gadā 2.400. Viss šis devums ir brīvprātīgs. Un dažkārt mums šķiet, ka prasām par daudz. Darbs tomēr tā iegājies, ka neatliek laika padomāt par citādāku izkārtojumu. Varbūt, ka lasītāji te varētu redakcijai nākt talkā.

Kāda izskatās MLB Ziņotāja nākotne?

Pirmais 1988. gada numurs nu jau būs nolocīts. Pārējie vēl būs jāsagatavo. Ja redakcijas sastāvā nenotiks drastiskas pārmaiņas, varēsīm šo uzdevumu paveikt. Darbs ir tā iegājies, ka sevišķas problēmas nerada. Lielu laika un līdzekļu ietaupījumu dos jaunā drukas mašīna. Šīs rindas rakstot atkal dumpojas rakstmašīna. Lietas labad te nu noteikti kaut kas būs jādara. Un drīz.

Ja nu mums materiālu par dažādiem vispārējiem tematiem netrūkst, un šajā ziņā mums pat dažkārt iespējams izvēlēties vairākiem numuriem, arvienu lielāku problēmu rada vietējās reportāžas un ziņas. Montrealā patlaban ir reportieru trūkums. Pat organizācijas nespēj savus ziņojumus iesniegt laikus. Tas izdevumam nepalīdz. Redaktors nevar visur būt klāt, un nav vēlami, ka tas raksta reportāžas, kuras būtu jāsagādā draudžu un organizāciju pārstāvjiem. Te nu montrealiešiem ir jānāk redakcijai talkā.

Domas arvien dalījušās par lasītāju un metienu paaugstināšanu, jo tās prasa vairāk darba un izdevumu. Varētu jau metienu ierobežot, bet... ir neērti to darīt, ja lasītājos ir interese izdevumu saņemšanai.

Vai būtu grozams saturs un redakcijas pieeja? MLB un redakcijas līdzšinējais viedoklis bijis brīva domu izmaiņa un respekts pret citu ieskatiem. Vairumam lasītāju šī nostāja, šķiet, izrādījusies simpātiska, pieņemama. Tādēļ esam iecerējuši pasākt virzienu turpināt.

Mazās preses uzturēšana Montrealā redakcijai ir kļuvusi par sava veida misiju. Vai tas ir pareizi? - Redaktora pārliecība ir, ka savs misijas darbs mums ir jāveic mūsu sabiedrības labad. Ja pienāks laiks, kad sabiedrība to vairs nevēlēsies, tad pasākums būs jāmaina vai jāuzdod. Patlaban to vēl nevēlamies darīt un skatāmies nākotnē ar pašāvību, ka varēsīm darbu turpināt mūsu lasītājiem par prieku un itin visiem darba darītājiem par gandarījumu. Ja tas mums izdosies, varēsīm nākamā gada janvāra numurā rakstīt jaunu ziņojumu, atskatoties uz paveikto un sapņojot par veicamo.

Nobeigumā sirsnīgs paldies itin visiem, kas piepalīdzējuši un strādājuši, lai MLB Ziņotājs būtu tāds, kāds tas šobrīd ir.

Starplaikā gaidīsim no Jums līdzšinējo atbalstu un atsaucību.

Pateicībā,

Redaktors,
redakcija,
MLB valde.

Ziņas par MLB kartotekā sakopotiem demografiskiem datiem būs nākamajā numurā.

TURPMĀKIE SARĪKOJUMI.

MLB ZIŅAS:

MLB turpmāko sarīkojumu ciklā ir divi lielāki notikumi:

20. martā, Latviešu Centrā, notiks gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums par labu MLB Ziņotājam. Paredzams, ka tā priekšnesumu daļā būs ciemiņi no tālienes. Par to plašāk nākamajos MLB Ziņotāja numuros.

9. aprīlī, Lašinas pilsētas valdēs namā un Latviešu Centrā, atzīmēsīm MLB 40 gadu pastāvēšanas svētkus. Šajā gadījumā pie mums koncertēs pazīstamais baritons Pauls BERKOLDS ar Pēteri ZARIŅU pie klavierēm. Par to plašāk ziņosim nākamajos MLB Ziņotāja numuros.

Lūdzam šiem sarīkojumiem gatavoties. Būs vajadzīga arī visāda veida palīdzība kā vienmēr agrāk. Arī uz to gaidām. Lūdzam sazināties ar MLB Sarīkojumu daļas vadītāju Ilgu Štauveri, tel. 457-9832.

Lūdzam montrealiešus, kam būtu interesanti foto uzņēmumi un ziņas par notikumiem laikā no četrdesmito gadu beigām līdz sešdesmitiem gadiem, nodot vai iepazīstināt MLB Ziņotāja redakciju. Vēlamies turpmāk izveidot kronikas nodaļu. Tai šādi materiāli ļoti noderētu. Tos iesniedzot lūdzam skaidru aprakstu par katru foto uzņēmumu uz atsevišķas lappas.

Teicama izrādījusies atsaucība kopējam Ziemsvētku un Jaungada apsveikumam, ko iespiedām decembra mēneša MLB Ziņotājā, no 9. līdz 11. lapp.

Pavisam kopā piedalījās 164 ģimeņu vienības un 9 organizācijas; kopā 173 dalībnieki (iepriekšējā gadā 153 un 9). Kopā ziedojumos pieteikti \$ 2.231.- (iepriekšējā gadā \$ 2.029.-), no kuriem lielākā daļa jau saņemta. Tos dalībniekus, kas vēl savu solījumu nebūtu izpildījuši, laipni lūdzam to nokārtot ar atbildes; tāpat arī tos 7 dalībniekus, kas savu saistību nav nokārtojuši par 1986. gadu. Atsevišķu ziedotāju sarakstu, kā jau to ziņojam, nublicējam.

Sirsnīgs paldies visiem sveiciena dalībniekiem. Ceram, ka citu gadu dalībnieku skaits atkal pieaugs, kā tas noticis šoreiz - par 11.

MLB bibliotēka saņemusi grāmatu ziedojumu no Veltas Auzas. Sirsnīgs paldies.

Bibliotēka atvērta pensionāru sanāksmju laikos (skatiet Sabiedriskās dzīves laikrādi! Red.). Bibliotekārs ir Jānis Birze.

MLB valde, MLB Ziņotāja redakcija un lasītāji saņemusi labākos novēlējumus svētku sezonā un Jaungadā no Kanadas Ministru prezidenta B. Mulronija un viņa ģimenes, no Kvebekas provinces premjera R. Burasas un viņa kundzes, no Kanadas Daudzkultūras ministra Dāvida Krombija. Ar šo nododam šos sveicienus tālāk.

MLB Ziņotāja tehnisko izdevumu segšanai decembra mēnesī esam saņemusi sekojošus ziedojumus:

Ieva Bolšteina, Gaitersburgā, ASV, \$ 4.80,

Elza Alka Gaigala, Bafalo, Ņujorka, ASV, \$ 13.20, Alfreds Lepše \$ 5.00, Inese Ortmane, Toronto, Ontario, \$ 5.00, V. un A. Paegles \$ 15.00, Edvīns Poruks \$ 5.00, E. Ramaņa \$ 5.00, Mārtiņš Sala \$ 5.00, Kristīne Thompson \$ 5.00, Edīte Valdmāne, Misisaugā, Ontario, \$ 5.00, Elza Āboliņa \$ 10.00, Helēna Bērziņa \$ 5.00, A. Dimitris \$ 5.00, Andris Gūtmanis \$ 10.00, T. Johansone \$ 10.00, Jānis Kīvītis \$ 10.00, Eriks Ozoliņš \$ 5.00, E. Platups, \$ 15.00, Sarma un Juris Gestes, Karatā, Austrālijā, \$ 6.50, P. Efferts \$ 10.00, Ieva Bolšteina, Gaitersburgā, MD, USA, \$ 3,25 Jānis Mieriņš, Otavā, Ontario, \$ 5.00, Ojārs Rozentāls \$ 5.00, Alma Abrams \$ 5.00, B. Aldiņa, Medvejā, Masačusetā, ASV, \$ 30.00, Alfrēds Vanags, Pikeringā, Ontario, \$ 20.00, Jānis Deglis, Vilimantikā, Konektikatā, ASV, \$ 6.00, Velta Tomsone \$ 10.00, Juris Kalacis \$ 10.00, Roberts Seisums, Ronerta parkā, Kalifornijā, ASV, \$ 6.00, Elizabete Liberte, Lethbridge, Albertā, \$ 60.00, O. Zers, Londonā, Ontario, \$ 15.00, Arnolds Zariņš \$ 10.00, Dagne Brozoviča \$ 10.00, Dace un Gundārs Ape-rāni, Bedfordā, Ņujorkā, ASV, \$ 10.00, Arturs Mālderis \$ 20.00, Ansis Muižnieks, Klērmontā, Kalifornijā, ASV, \$ 7.00, V. Bērziņš \$ 10.00, A. Lācis, Kornvolā, Ontario, \$ 5.00, V. Klēt-nieks \$ 10.00, Jānis Graudiņš \$ 10.00.

Decembrī no 45 lasītājiem kopā \$ 437.75.
Darbības gadā no 115 lasītājiem kopā \$ 1.395.72.

Spiestuves mašīnu iegādei ziedojuši:

Edgars Hermanovskis, Toronto, Ontario, \$ 10.00, Alfrēds Lepše \$ 5.00, Inese Ortmane, Toronto, Ontario, \$ 5.00, A. un V. Paegles \$ 10.00, Elza Āboliņa \$ 10.00, E. Platups \$ 15.00, Valentīne Niedre \$ 10.00, Arturs Mālderis \$ 20.00, Alberts Lācis, Kornvolā, Ontario, \$ 20.00, Indriķis Strēlis, Daunsvjū, Ontario, \$ 10.00.

Decembrī no 11 lasītājiem kopā \$ 115.00.
Darbības gadā no 10 lasītājiem kopā \$ 220.00.

Abās kategorijās darbības gadā no 141 lasītājiem kopā \$ 1.677.72.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojuši:

Ludvigs Ulmanis \$ 5.00, Alfrēds Lepše \$ 10.00, Inese Ortmane, Toronto, Ontario, \$ 5.00, Edvīns Poruks \$ 10.00, Sigurds un Velta Miķelsoni \$ 10.00.

Decembrī no 6 atbalstītājiem kopā \$ 40.00.
Darbības gadā no 12 atbalstītājiem kopā \$ 100.00.

Visiem mūsu darba atbalstītājiem sirsnīgs paldies!

MLB tekošais darbības gads iegājis pēdējā trešdaļā. Tas nozīmē, ka pienācis pēdējais laiks nokārtot tekošos maksājumus - biedru maksu, LNAK dalības maksu un MLB Zīpotāja abonementu. Izmantojot pēdējā lappusē iespiesto blanku, paturiet sev kopiju un čeku, rakstītu uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda, nosūtiet MLB kasierai A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., H9R 2X5. Neskaidrību gadījumos lūdzam sazināties ar viņu, tel. 514-697-6624.

Būsim Jums par to pateicīgi, jo izvairāties no atgādinājumu sūtīšanas.

Ar pēdējo MLB Zīpotāja numuru tomēr dažus atgādinājumus izsūtījām. Vairums to saņēmēju ir jau atsaukušies. Ceram, ka to darīs arī pārējie. Gaidām!

MLB rindās gaidām arī jaunus biedrus. Iestāšanās maksa ir tikai \$ 5.00, bet biedru maksa - \$ 10.00 darbības gadā.

Izsakām sirsnīgu līdzjūtību MLB pirmā priekšnieka Kārļa Lazdiņa dzīves biedrei Elfrīdai sakarā ar viņas dēla Henrija aiziešanu viņsaulē. Līdzjūtība arī viņa ģimenei un pārējiem piederīgiem.

Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomē pieejamas!

6. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Šerbrukā JAUNATNES ORKESTRA un KOPKOĻA KONCERTU

V I D E O L E N T A S.

Katra lenta maksā \$ 40.00. Sūtīšanai par katru jāpievieno \$ 3.00.

Iegādājaties un dāviniet arī LATVISKĀS SERVJETES, kuņas izdevusi padome.

KAFIJAS SERVJETES - 2 pac. \$ 5, pastam \$ 1.

VIESĪBU SERVJETES - 2 pac. \$ 7, pastam \$ 1.

Viesību servješu lielā pakā \$20, pastam \$ 3.

Visi pasūtījumi adresējami padomei:

291 Lorraine Drive,
Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2
Tel. 514-457-9832

Čeki rakstāmi uz LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL vārda.

Padomē pieejami arī citi jaunatnes dziesmu svētku izdevumi. Pieprasiet cenrādi!

DAŽĀDAS ZIŅAS.

● Montrealā šogad nenotika vispārējs Ziemsvētku eglītes sarīkojums. Iepriekšējos gadus tādu sarīkoja Latviešu skola Montrealā kopā ar ev.-lut. Trīsvienības draudzi.

Sarīkojums montrealiešiem ļoti pietrūka. Vietā būtu laikus padomāt, lai šogad tas neiztrūktu.

I. ● Latviešu Centrs 31. decembrī rīkoja savu gadskārtējo Jaungada sagaisīšanas sarīkojumu.

Aizsaules ceļotāju pulkiem pievienojies

H E N R I J S L A Z D I Ņ Š

Dzimis 1927. gada 30. augustā, Latvijā
Miris 1987. gada 31. decembrī, Montrealā

Viņu piemin

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

MONTREALAS LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA, kuņas birojs atrodas Latviešu Centrā, 3955 Provosta ielā, sākot ar 1988. gada janvāri, atvērta trešdienas vakaros, no plkt. 16 - 20.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS:

Biežāk lietoto telpu adreses:

Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev. - lut. dievkalpojumi, - 4345 Marcell Ave.
Ev. - lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
Latviešu Sabiedriskais Centrs, 3955 Provost ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

7. janvārī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
9. janvārī, plkst. 17:00, Notre Dame bazilikas sarakojumu zālē, 426 St. Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes Ziemsvētku eglītes vakars (Skatiet Īpašu paziņojumu 30. lpp.!).
10. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
12. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes darba sēde. Visu padomes dalībnieču pārstāvji lūgti piedalīties!
13. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra valdes sēde.
17. janvārī, plkst. 18:30, Notre Dame bazilikas Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
17. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
21. janvārī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
4. februārī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
7. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
13. februārī, plkst. , Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra atbalstītāju saiets.
14. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
18. februārī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
21. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
21. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
28. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
20. martā, plkst. , Latviešu Centrā, MLB gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīgotājam.
9. aprīlī, plkst. , Lašīnas pilsētas koncertzālē, Montrealas Latviešu Biedrības 40 pastāvēšanas gadu atceres KONCERTS ar baritona Paula Berkolda un pianista Pēterja Zariņa piedalīšanos.
plkst. , Latviešu centrā, atceres akts un saiets.

Paziņojumi SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDĪM jāiesniedz rakstiski un ne vēlāk kā līdz ik mēneša 15. datumam! Notikumus, kas notiek mēneša sākumā, lūdzam izziņot mēnesī iepriekš. Zīņas tekošajā MLB Zīgotāja numurā varētu interesentus aizsniegt par vēlu, jo izdevums iznāk mēneša sākumā un pāriet vairākas dienas pirms Kanadas pasta to nogādā lasītājiem.

So MLB Zīgotāja numuru nododam Kanadas pasta 6. janvārī.

Dāviniet MLB Zīgotāju saviem tuviniekiem un paziņām. Iesakiet, kam nosūtīt paraugburtnīcas!

Sirsniņš paldies visiem tiem, kas MLB Zīgotāju dāvināja Ziemsvētkos un Jaungadā!

Montrealas Latviešu Katoļu draudzesZIEMAS SVĒTKU EGLĪTES VAKARS

notiks

sestdien, 1988. gada 9. janvārī, plkst. 17:00,

Notre Dame bazilikas sarīkojumu zālē, 426 St.

Sulpice ielā.

Reti skaista satikšanās Jēzus Kristus dzimšanas svētkos. Vakara programma pēc mūsu gadskārtējām tradīcijām: Dieva vārdi, svētku dziesmas, Bērnu priekšnesumi, dāvanas, maltīte groziņu veidā, dažādas izlozes, dejas un jautrība. Draudzes darbu komitejas aprūpē: kafija, tēja un limonāde. Tomēr bez stiprākiem dzērieniem!

Vakara nobeigums - plkst. 23:30.

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

By appointment
(pēc vienošanās)

NORBERT KAZDAN, M. D.,

Runā latviski.

WESTMOUNT MEDICAL BLDG.,
Suite 650,
5025 Sherbrooke St. W.,
Montrealā,
Telefons 514-486-4300.

1988. I MLB ZIŅOTĀJS 1.275ePazīpojiet savas adrešu maiņas!

COLLINS CLARKE

MACGILLIVRAY
WHITE

FLOWERS
by
FARRINGTON

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

MLB ZIŅOTĀJA administrātorai A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec,
Canada, H9R 2X5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtu abonementa samaksu (\$ 20.- vai 15.- sk. likmes!) par _____ gadu/iem \$ _____
Gaisa pasta piemaksu ASV - \$ 4.-, citos kontinentos - \$ 10.- ..... \$ _____
Ziedojumu izdevumu tehnisko izdevumu segšanai ..... \$ _____
Ziedojumu spiestuves mašīnu iegādei ..... \$ _____
Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Zīņotāja numurus: _____ à \$ 2.- ..... \$ _____
Dāvinu MLB Zīņotāju _____ \$ _____
Iesakau nosūtīt paraugburtnīcas _____ \$ _____
Ar šo nosūtu iestāšanās maksu Montrealas Latviešu Biedrībā - \$ 5.- ..... \$ _____
Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-) ..... \$ _____
Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (à \$ 5.-) ..... \$ _____
Ziedojumu MLB darba un pasākumu veicināšanai ..... \$ _____

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavisam kopā ..... \$ _____

(Makeštāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

MLB ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, BAIE D'URFÈ, QUÉBEC, CANADA, H9X 2R2, phone 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers. ADMINISTRĀTORE: Anīta Poriete - Bedard. EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Jānis Birze, Elga Cops, Edgars Kajaks, Mīna Kajaks, Roberts Klaiše, Austrā Konovalovs, Anna Kreipāns, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Ilga Štaubere un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA abonementa maksa - \$ 20.00 gadā; MLB biedriem pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 15.00 gadā; gaisa pasta piemaksa ASV \$ 4.00, citos kontinentos \$ 10.00 gadā. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2.00 ziedojumu. LAPPUSU MAKSA: 1/4 lpp. - \$ 15.-; 1/3 lpp. \$ 20.-; 1/2 lpp. - \$ 25.-; pilna lpp. - \$ 45.-; klijējas un paziņojumu salikšana - \$ 10.- piemaksa. Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda. MLB Zīņotājs, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas izdevums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus ūeināt. Raksti un ziņas nepauŗ ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztīrīztos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTRÉAL

JANUARY 1988 JANVIER

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
Bulletin Mensuel MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Société des Lettons de Montréal.

Sent by Montreal Latvian Society.

291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.

Retour postale assuré.

Return Postage Guaranteed.